

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 28. Zakona o energiji ("Narodne novine", br.68/01), Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj _____ godine, donijela je

TARIFNI SUSTAV

ZA USLUGE ELEKTROENERGETSKIH DJELATNOSTI KOJE SE OBAVLJAJU KAO JAVNE USLUGE

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim tarifnim sustavom za usluge elektroenergetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge (u daljnjem tekstu: Tarifni sustav) utvrđuju se tarifni elementi za obračun cijena električne energije, odnosno usluga elektroenergetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge za različite energetske subjekte, odnosno kupce, ovisno o vrsti, snazi, kvaliteti i drugim elementima isporučene energije, na području Republike Hrvatske, te način primjene tih elemenata.

Tarifni sustav se temelji na opravdanim troškovima poslovanja, održavanja, zamjene, izgradnje ili rekonstrukcije objekata i zaštite okoliša, te ostalim troškovima neophodnim za ispravno i pouzdano funkcioniranje elektroenergetskog sustava, uključujući razuman rok povrata sredstava od investicija u elektroenergetski sustav.

Članak 2.

Hrvatska elektroprivreda je dužna omogućiti korištenje usluga koje se obavljaju kao "javne usluge" svim kupcima po uvjetima iz ovog tarifnog sustava.

Članak 3.

Osnovni elementi za obračun - tarifne stavke su za istu kategoriju potrošnje jednaki na cijelom području Republike Hrvatske.

DEFINICIJE

Članak 4.

Pojedini izrazi u smislu ovog tarifnog sustava imaju sljedeća značenja:

1. kategorija potrošnje – kategorizacija kupaca s obzirom na vrstu korisnika (kupca), naponsku razinu na kojoj preuzimaju električnu energiju (za isporučitelja mjesto predaje), razdoblje isporuke i sezonsku ili dnevnu dinamiku isporuke;
2. obračunski elementi - komponente tarifnog sustava na temelju kojih se obračunavaju cijene električne energije, odnosno usluga energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge za različite energetske subjekte, odnosno kupce, ovisno o vrsti, snazi, kvaliteti i drugim elementima isporučene energije;
3. povlaštenu kupac - kupac koji je u prethodnom obračunskom razdoblju ostvario godišnju potrošnju veću od potrošnje propisane zakonom i stekao pravo da može slobodno izabrati opskrbljivača električne energije;
4. tarifne stavke - elementi koji omogućuju obračun naknade za uslugu isporuke električne energije za obračunsko razdoblje, ovisno o vrsti korisnika, razdoblju isporuke i sezonskoj ili dnevnoj dinamici isporuke;
5. tarifni kupac - kupac za kojeg se energija dobavlja na regulirani način i po reguliranoj cijeni;
6. tarifni model - određena kombinacija tarifnih stavki.

KATEGORIJE POTROŠNJE

Članak 5.

Kupci se svrstavaju u sljedeće kategorije potrošnje:

- kupci na visokom naponu;
- kupci na srednjem naponu;
- kupci na niskom naponu – kućanstva;
- kupci na niskom naponu – javna rasvjeta;
- kupci na niskom naponu – poduzetništvo.

Kupci na visokom naponu su kupci kojima je mjesto predaje na visokom naponu (od uključivo 110 kV pa naviše).

Kupci na srednjem naponu su kupci kojima je mjesto predaje na srednjem naponu (od 1 kV do 110 kV).

Kupci na niskom naponu su kupci kojima je mjesto predaje na niskom naponu (do uključivo 1 kV napona).

Članak 6.

Kategorija kućanstvo obuhvaća cjelokupnu potrošnju električne energije ostvarenu u stanovima, kućama za odmor, garažama, stubištima u stambenim zgradama i pristupima stambenim zgradama, kao i potrošnju za pogon zajedničkih uređaja u stambenim zgradama (dizala, strojevi za pranje i sušenje rublja i sl., te motori centralnog grijanja i kućnih vodovoda).

Kategorija javne rasvjete obuhvaća samo potrošnju električne energije za osvjetljavanje ulica, trgova, cesta, spomenika, povijesnih objekata i uređaja za prometnu signalizaciju.

Kategoriju poduzetništvo čine svi kupci na niskom naponu, a koji nisu navedeni kao kućanstvo ili javna rasvjeta.

STRUKTURA CIJENE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Članak 7.

Cijena električne energije sadržava:

- naknadu za uslugu isporuke električne energije;
- naknadu za obavljanje poslova reguliranja energetske djelatnosti;
- naknadu za snošenje naslijeđenih troškova.

Članak 8.

Naknada za uslugu isporuke električne energije obuhvaća sve troškove koji nastaju prilikom rada elektroenergetskog sustava, udio u cijeni za potrebe razvoja sustava, te dobit koju odobri Vijeće za regulaciju energetske djelatnosti (u daljnjem tekstu : Vijeće).

Naknada iz prethodnog stavka sadržava troškove:

- proizvodnje i/ili dobave električne energije;
- prijenosa električne energije;
- distribucije električne energije;
- opskrbe električnom energijom;
- vođenja elektroenergetskog sustava;
- organiziranja tržišta električne energije.

Članak 9.

Naknada za regulaciju energetske usluge je dio cijene električne energije iz koje se financira rad Vijeća za regulaciju energetske usluge.

Iznos naknade iz stavka 1 ovog članka propisuje Vlada Republike Hrvatske.

Članak 10.

Naknada za snošenje naslijeđenih troškova je dio cijene električne energije iz koje se podmiruju obaveze i troškovi nastali prije 01.01.2002. godine, a koji ne mogu, ili ne mogu u cijelosti biti pokriveni u tržišnim uvjetima poslovanja.

Energetski subjekt koji je nositelj obveze javne usluge treba u roku od 12 mjeseci od stupanja na snagu Zakona o energiji utvrditi iznos naslijeđenih troškova i zatražiti suglasnost Vijeća za regulaciju za određivanje naknade za snošenje tih troškova u cijeni energije, za pojedine kategorije potrošnje.

Članak 11.

Cijena električne energije za svaku kategoriju potrošnje određuje se tarifnim modelima.

Tarifni modeli i tarifne stavke navedene su prilogima 1 do 5 i čine sastavni dio ovog tarifnog sustava.

Članak 12.

Obračunski elementi za obračun naknade za uslugu isporuke električne energije su:

1. radna snaga izražena u kW;
2. preuzeta radna energija izražena u kWh;
3. prekomjerno preuzeta jalova energija izražena u kvarh;
4. stalna mjesečna naknada.

Članak 13.

Radna snaga (kW) određuje se na temelju vršnog opterećenja. Vršno opterećenje je najveće srednje opterećenje izmjereno tijekom 15 minuta mjesečnog obračunskog razdoblja u doba viših dnevnih tarifnih stavki, ako je kupac osigurao odgovarajuće mjerenje.

Mjesečno obračunsko razdoblje je razdoblje između dva očitavanja, što je u pravilu unutar razdoblja od 30 ± 3 dana.

Ako kupac preuzima električnu energiju na više mjesta, izmjerena snaga se obračunava odvojeno za svako mjesto priključka. Ako se kupcu vršno opterećenje mjeri na više mjesta predaje, a u okviru jedne građevinske lokacije, izmjerena snaga se utvrđuje zbrajanjem istovremenih vršnih opterećenja na svim mjestima mjerenja.

Za utvrđivanje vršnog opterećenja poduzećima željezničkog prometa za potrebe elektrovođe, jednom građevinskom lokacijom smatraju se pruge elektrificirane jednofaznim izmjeničnim sustavom 25 kV, a pruge elektrificirane istosmjernim sustavom 3 kV, drugom građevinskom lokacijom.

Prigodom utvrđivanja obračunske snage za isporuku električne energije poduzećima gradskog prometa za potrebe elektrovođe kao jedna građevinska lokacija, smatra se kompletna mreža gradskog prometa s električnom vučom.

Pri priključenju ili isključenju u vremenu između dva očitavanja, izmjerena snaga za to mjesečno obračunsko razdoblje obračunava se proporcionalno broju dana priključenja u tom razdoblju.

Iznos troška radne snage izračunava se množenjem iznosa radne snage s odgovarajućom tarifnom stavkom, koja se iskazuje kao jedinična cijena radne snage.

Članak 14.

Radna energija (kWh) se određuje mjerenjem.

Iznos troška radne energije izračunava se množenjem iznosa radne energije s odgovarajućom tarifnom stavkom, koja se iskazuje kao jedinična cijena radne energije.

Članak 15.

Prekomjerno preuzeta jalova energija (kvarh) je pozitivna razlika između stvarno preuzete jalove energije i jalove energije koja odgovara faktoru snage $\cos \phi = 0.95$, odnosno to je preuzeta jalova energija koja prelazi 33% preuzete radne energije.

Članak 16.

Ako kupac ne raspolaže brojilom za mjerenje potrošnje jalove energije, prekomjerno preuzeta jalova energija se utvrđuje povremeno ugrađenim mjernim uređajima za tu energiju.

Povremeno mjerenje jalove energije, prema vlastitoj potrebi ili na zahtjev kupca vrši isporučitelj. Vrijeme mjerenja određuje isporučitelj i ono mora trajati najmanje 24 sata.

Prekomjerno preuzeta jalova energija izračunata na temelju povremenog mjerenja, primjenjuje se do ponovnog mjerenja i na temelju tog prosjeka obračunava se prekomjerno preuzeta jalova energija do prvog dana obračunskog razdoblja u kojem će se izvršiti novo mjerenje.

Iznos troška prekomjerno preuzete jalove energije izračunava se množenjem iznosa prekomjerno preuzete jalove energije s odgovarajućom tarifnom stavkom, koja se iskazuje kao jedinična cijena jalove energije.

Članak 17.

Ako kupac preuzima električnu energiju na više mjesta predaje različitih naponskih razina, isporučena električna energija obračunava se odvojeno prema naponskim razinama.

Članak 18.

Stalna mjesečna naknada je mjesečna naknada fiksnog iznosa za svako mjerno mjesto. Naknada obuhvaća redovne troškove očitavanja, obračuna, dostave računa i naplate te održavanja mjernog mjesta i ostalih troškova koji nisu direktno ovisni o količini preuzete električne energije, a može služiti i kao poticajna mjera za racionalnije korištenje električne energije.

Članak 19.

Ako se električna energija ne mjeri na mjestu predaje, već na naponu nižeg, višeg ili istog reda od napona predaje, izmjerena količina električne energije uvećana, odnosno smanjena za gubitke vodova i transformacije, obračunava se prema tarifnim stavkama koje vrijede za napon mjesta predaje.

Gubici se utvrđuju tehničkim postupkom. Jednom utvrđeni gubici mogu se korigirati na zahtjev isporučitelja ili kupca jedanput godišnje.

Članak 20.

Ako se na granici osnovnih sredstava isporučitelja i osnovnih sredstava kupca, odnosno elektroenergetskih postrojenja, iz tehničkih razloga električna energija ne mjeri, mjesto predaje nalazi se za kupce na niskom naponu na mjestu mjerenja, a za ostale kupce na granici vlasništva osnovnih sredstava.

Članak 21.

Pri obračunavanju snage, preuzete radne energije i prekomjerno preuzete jalove energije kilovati (kW), kilovatsati (kWh) i kilovarsati (kvarh) zaokružuju se na cijele brojeve.

Pri promjeni iznosa pojedine tarifne stavke u vremenu između dva očitavanja, obračun za to mjesečno obračunsko razdoblje se vrši razmjerno broju dana važenja pojedinih iznosa tarifnih stavki.

Članak 22.

Tarifne stavke kupca na visokom i srednjem naponu razlikuju se po sezonama i dijele na:

- tarifne stavke u višoj sezoni (VS) i;
- tarifne stavke u nižoj sezoni (NS).

Mjeseци više sezone su: siječanj, veljača, ožujak, te listopad, studeni i prosinac.

Ostali mjeseci u godini su mjeseci niže sezone.

Po tarifnim stavkama više, odnosno niže sezone, obračunava se električna energija isporučena od očitavanja mjernog uređaja najbližeg datumu početka pojedine sezone. Razmak od očitavanja do početka sezone ne smije biti duži od 7 (sedam) dana.

Članak 23.

Tarifne stavke za prodaju električne energije utvrđuju se prema dobi dana i dijele se na:

- više dnevne tarifne stavke (VT) za vrijeme većeg dnevnog opterećenja elektroenergetskog sustava,
- niže dnevne tarifne stavke (NT) za vrijeme manjeg dnevnog opterećenja elektroenergetskog sustava.

Po višim dnevnim tarifnim stavkama obračunava se električna energija isporučena u vremenu od 6 do 22 sata u razdoblju kada se koristi zimsko računanje vremena, a u vremenu od 7 do 23 sata u razdoblju kada se koristi ljetno računanje vremena.

Po nižim dnevnim tarifnim stavkama obračunava se električna energija isporučena u vremenu od 22 do 6 sati idućeg dana u razdoblju kada se koristi zimsko računanje vremena, a u vremenu od 23 do 7 sati idućeg dana u razdoblju kada se koristi ljetno računanje vremena.

Uklonni satovi dvotarifnih brojala električne energije stalno su postavljeni po srednjoeuropskom vremenu i na prijelazu na ljetno računanje vremena ne pomiču se za sat naprijed.

Članak 24.

Kupci mogu jedanput godišnje (po isteku 12 mjeseci od zadnje promjene) promijeniti tarifni model, ukoliko su na mjernom mjestu osigurani tehnički uvjeti potrebni za mjerenje prema odabranom tarifnom modelu.

Opredjeljenje za tarifni model iz stavka 1 ovoga članka ne podrazumijeva i obvezujuću promjenu mjernog uređaja.

TARIFNI MODELI ZA KUPCE NA VISOKOM I SREDNJEM NAPONU

Članak 25.

Tarifne stavke za kategoriju potrošnje kupci na visokom naponu utvrđuju se za tarifni model Bijeli.

Obračun se sastoji od stalne mjesečne naknade, naknade za radnu snagu (kn/kW), te troška radne (kn/kWh) i prekomjerno preuzete jalove energije (kn/kvarh) – Prilog 1.

Članak 26.

Tarifne stavke za kategoriju potrošnje kupci na srednjem naponu utvrđuju se za tarifni model Bijeli.

Obračun se sastoji od stalne mjesečne naknade, naknade za radnu snagu (kn/kW), te troška radne (kn/kWh) i prekomjerno preuzete jalove energije (kn/kvarh) – Prilog 2.

Članak 27.

Izmjerena snaga u odnosu na ugovorenu snagu ili snagu iz elektroenergetske suglasnosti svakog kupca ispravlja se na sljedeći način:

- Ako je izmjerena snaga u obračunskom razdoblju između 105% i 85% ugovorene snage, izmjerena snaga bit će temelj za obračun.
- Ako je izmjerena snaga veća od 105% ugovorene snage, obračunska snaga u tom razdoblju bit će jednaka izmjerenoj snazi uvećanoj za dvostruku razliku između izmjerene snage i vrijednosti 105% ugovorene snage.
- Ako je izmjerena snaga u obračunskom razdoblju manja od 85% ugovorene snage, obračun se vrši za snagu 85% ugovorene snage.

Kupci mogu ugovoriti različite snage po obračunskim razdobljima. Ukoliko kupac želi promjenu snage za iduće obračunsko razdoblje, njegov zahtjev za promjenom snage mora biti zaprimljen najmanje 7 dana prije početka obračunskog razdoblja na koji se odnosi.

Ako kupac ili isporučitelj ne zatraži promjenu prije isteka ugovora, ugovor će se smatrati produženim i valjanim za naredno razdoblje.

Ugovor se može otkazati jedan mjesec prije isteka ugovorenog roka.

Članak 28.

Ako se tijekom obračunskog razdoblja obujam zadanih ograničenja potrošnje električne energije ili snage mijenja, izmjerena snaga izračunava se ponderiranjem vršnih opterećenja pojedinih intervala u obračunskom razdoblju.

Prema stavku 1 ovog članka postupit će se i u slučaju ako se obujam ograničenja mijenja u tijeku mjesečnog obračunskog razdoblja.

Članak 29.

Ako se preko mjernih uređaja jednog kupca koji je priključen na visoki i srednji napon opskrbljuje električnom energijom drugi kupac (neizravni kupac), potrošnja električne energije kupca priključenog na visoki ili srednji napon, kod kojeg su smješteni mjerni uređaji, umanjuje se prigodom obračunavanja za onu količinu električne energije koju je potrošio neizravni kupac.

Odrednice iz stavka 1 ovog članka vrijede samo u iznimnim slučajevima kad ne postoje druge tehničke mogućnosti mjerenja potrošnje energije i snage kupca.

TARIFNI MODELI ZA KUPCE NA NISKOM NAPONU

Članak 30.

Tarifne stavke za kategoriju potrošnje kupci na niskom naponu – kućanstva utvrđuju se za sljedeće tarifne modele (Prilog 3):

- Plavi - obračun se sastoji od stalne mjesečne naknade i troška radne energije (kn/kWh - jednotarifno mjerenje), primjenjivo za kupce s ograničenjem struje preko 25 A, odnosno snage preko 5,5 kW;
- Plavi PLUS - obračun se sastoji od stalne mjesečne naknade i troška radne energije (kn/kWh - jednotarifno mjerenje), primjenjiva za kupce s ograničenjem struje do uključivo 25 A, odnosno snage do uključivo 5.5 kW;
- Bijeli - obračun se sastoji od stalne mjesečne naknade i troška radne energije (kn/kWh - dvotarifno mjerenje), primjenjivo za kupce s ograničenjem struje preko 25 A, odnosno snage preko 5,5 kW;
- Bijeli PLUS - obračun se sastoji od stalne mjesečne naknade i troška radne energije (kn/kWh - dvotarifno mjerenje), primjenjiva za kupce s ograničenjem struje do uključivo 25 A, odnosno snage do uključivo 5.5 kW;
- Narančasti - postoji samo tarifna stavka za utrošenu radnu energiju (kn/kWh), primjenjivo za kupce sa instaliranim samonaplatnim brojiлом;
- Crni - obračun se sastoji od stalne mjesečne naknade i troška radne energije (kn/kWh – jednotarifno mjerenje), primjenjivo za kupce sa upravljanom potrošnjom.

Članak 31.

Tarifne stavke za kategoriju potrošnje kupci na niskom naponu – poduzetništvo utvrđuju se za sljedeće tarifne modele (Prilog 4):

- Plavi - obračun se sastoji od stalne mjesečne naknade i troška radne (kn/kWh) i jalove energije (kn/kWh - jednotarifno mjerenje), primjenjivo za kupce s ograničenjem struje preko 25 A, odnosno snage preko 5,5 kW;
- Plavi PLUS - obračun se sastoji od stalne mjesečne naknade i troška radne (kn/kWh) i jalove energije (kn/kWh - jednotarifno mjerenje), primjenjiva za kupce s ograničenjem struje do uključivo 25 A, odnosno snage do uključivo 5.5 kW;
- Bijeli - obračun se sastoji od stalne mjesečne naknade i troška radne (kn/kWh) i jalove energije (kn/kWh - dvotarifno mjerenje), primjenjivo za kupce s ograničenjem struje preko 25 A, odnosno snage preko 5,5 kW;
- Bijeli PLUS - obračun se sastoji od stalne mjesečne naknade i troška radne (kn/kWh) i jalove energije (kn/kWh - dvotarifno mjerenje), primjenjiva za kupce s ograničenjem struje do uključivo 25 A, odnosno snage do uključivo 5.5 kW;
- Narančasti - postoji samo tarifna stavka za utrošenu radnu energiju (kn/kWh), primjenjivo za kupce sa instaliranim samonaplatnim brojiлом.

Članak 32.

Tarifne stavke za kategoriju potrošnje kupci na niskom naponu – javna rasvjeta utvrđuju se za sljedeći tarifni model (Prilog 5):

- Plavi - obračun se sastoji od stalne mjesečne naknade i troška radne energije (kn/kWh - jednotarifno mjerenje).

Članak 33.

Ako se potrošnja električne energije za kategoriju kućanstva i kategoriju poduzetništva mjeri zajedno, ukupna potrošnja električne energije obračunava se kao potrošnja kategorije s višim tarifnim stavkama u trenutku obračuna.

Članak 34.

Kod upravljane potrošnje električne energije vrijeme opskrbe određuje isporučitelj, s tim da se kupcu jamči opskrba osam sati tijekom dana (u pravilu tijekom niže dnevne tarife).

Odredba prethodnog stava primjenjivat će se ako isporučitelj ima izgrađen sustav daljinskog upravljanja, a kupac instalaciju koja omogućava da se ova potrošnja može posebno registrirati i trošila u fiksnom spoju uredno plombiranom od strane isporučitelja.

ZAVRŠNE I PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 35.

Naknade za priključivanje na elektroenergetski sustav ili za povećanje priključne snage definirane su u Pravilniku o uvjetima i načinu izračuna troškova priključka korisnika na distribucijsku mrežu, koji donosi ministar sukladno Zakonu o tržištu električne energije.

Članak 36.

Za postojeće kupce na visokom naponu, sa mjestom predaje na 110 kV, do 31.03.2003. godine odobrava se popust na iznos naknade za radnu snagu. Naknada za radnu snagu u vrijeme trajanja više sezone u ovom prijelaznom razdoblju iznosi 30,00 kn/kW, a za vrijeme trajanja niže sezone 20,00 kn/kW.

Članak 37.

Za postojeće kupce na srednjem naponu, sa mjestom predaje na 35 kV, do 31.03.2003. godine odobrava se popust na iznos naknade za radnu snagu. Naknada za radnu snagu u vrijeme trajanja više sezone u ovom prijelaznom razdoblju iznosi 36,00 kn, a za vrijeme trajanja niže sezone 24,00 kn/kW.

Članak 38.

Danom stupanja na snagu ovog Tarifnog sustava postojeći kupci bit će automatski (prema postojećoj mjernoj opremi) raspoređeni u sljedeće tarifne modele:

- Kupci na naponu 110 kV u tarifni model za visoki napon – Bijeli.
- Kupci na naponu 35 i 10 (20) kV u tarifni model za srednji napon – Bijeli.
- Kupci javne rasvjete u tarifni model za niski napon – javna rasvjeta, Plavi.

- Kupci kategorije "ostali na 0,4 kV" u tarifni model za niski napon – poduzetništvo i to:
 - jednotarifna brojila u tarifni model – Plavi,
 - jednotarifna brojila: sa limitiranom snagom do uključivo 5,5 kW, odnosno s ograničenjem struje do uključivo 25 A – Plavi PLUS,
 - dvotarifna i trotarifna brojila u tarifni model – Bijeli,
 - dvotarifna i trotarifna brojila: sa limitiranom snagom do uključivo 5,5 kW , odnosno s ograničenjem struje do uključivo 25 A – Bijeli PLUS.

- Kupci kategorije kućanstvo u tarifni model za niski napon – kućanstva i to:
 - jednotarifna brojila u tarifni model – Plavi,
 - jednotarifna brojila: sa limitiranom snagom do uključivo 5,5 kW, odnosno s ograničenjem struje do uključivo 25 A – Plavi PLUS,
 - dvotarifna i trotarifna brojila u tarifni model – Bijeli,
 - dvotarifna i trotarifna brojila: sa limitiranom snagom do uključivo 5,5 kW, odnosno s ograničenjem struje do uključivo 25 A – Bijeli PLUS,
 - upravljana potrošnja u tarifni model - Crni

Članak 39.

Naknada za regulaciju energetske usluge neće se kupcima naplaćivati u 2002. godini.

Članak 40.

Naknada za naslijeđene troškove neće se kupcima naplaćivati u 2002. godini.

Članak 41.

Primjenu ovog Tarifnog sustava nadzire Vijeće za regulaciju energetske djelatnosti.

Članak 42.

Stupanjem na snagu ovoga Tarifnoga sustava prestaje važiti Tarifni sustav za prodaju električne energije objavljen u "Narodnim novinama", br. 8/91, 10/91, 23/92, 33/93, 43/93 i 20/94.

Članak 43.

Ovaj Tarifni sustav stupa na snagu osmoga dana nakon objave u "Narodnim novinama", a primjenjuje se od _____, 2002.g.

Prilog 1.

Tarifni modeli za visoki napon

Obračunski element	TARIFNE STAVKE			TARIFNI MODEL
	Jedinica mjere	Sezonski	Dnevni	Bijeli
Radna snaga	kn/kW	viši	-	50,00
		niži	-	34,00
Radna energija	kn/kWh	viši	VT	0,28
			NT	0,13
		niži	VT	0,24
			NT	0,11
Utalovana energija	kn/kvarth			0,10
Stalna mjesečna naknada	kn/mjesec			100,00

Prilog 2.

Tarifni modeli za srednji napon

Obračunski element	Jedinica mjere	TARIFNE STAVKE		TARIFNI MODEL
		Sezonski	Dnevni	Bijeli
Radna snaga	kn/kW	viši	-	60,00
		niži	-	40,00
Redna energija	kn/kWh	viši	VT	0,37
			NT	0,17
		niži	VT	0,33
			NT	0,15
Javna energija	kn/kvarh			0,13
Stalna mjesečna naknada	kn/mjesec			100,00

Prilog 3.

Tarifni modeli za niski napon – kućanstva

Obračunski element	TARIFNE STAVKE		TARIFNI MODEL					
	Jedinica mjere	Dnevni	Plavi	Plavi PLUS	Bijeli	Bijeli PLUS	Narandasti	Crni
Radna energija	kn/kWh	VT	0,60	0,60	0,70	0,70	0,81	0,30
		NT	-	-	0,33	0,33	-	0,30
Stalna mjesečna naknada	kn/mjesec		25,00	15,00	25,00	15,00	-	5,00

Prilog 4.

Obracunski element	TARIFNE STAVKE		TARIFNI MODEL				
	Jedinica mjere	Dnevni	Plavi	Plavi PLUS	Bijeli	Bijeli PLUS	Narančasti
Radna energija	kn/kWh	VT	0,60	0,60	0,70	0,70	0,81
		NT	-	-	0,33	0,33	-
Jalova energija	kn/kvarh		0,15	0,15	0,15	0,15	-
Stalna mjesečna naknada	kn/mjesec		100,00	60,00	100,00	60,00	-

Tarifni modeli za niski
napon - poduzetništvo

Prilog 5.

Tarifni modeli za niski napon – javna rasvjeta

Obračunski element	TARIFNE STAVKE		TARIFNI MODEL
	Jedinica mjere	Dnevni	Plati
Radna energija	kn/kWh	VT	0,45
		NT	-
Stalna mjesečna naknada	kn/mjesec		30,00

HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d.

TARIFNI SUSTAV

OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA

Zagreb, srpanj 2002.

Sadržaj

1. Uvod	3
2. Kategorije potrošnje i struktura cijene	4
2.1. Općenito	4
2.2. Kategorije potrošnje i potrošnja električne energije u Republici Hrvatskoj.....	5
2.3. Cijene električne energije u razdoblju od 1994. do 2001. godine	6
3. Novi tarifni sustav.....	11
3.1. Osnovni razlozi za donošenje novog tarifnog sustava.....	11
3.2. Temeljni ciljevi koji se žele postići novim tarifnim sustavom.....	12
3.3. Opis novog tarifnog sustava.....	12
3.4. Tarifni modeli.....	17
4. Kupci na visokom naponu.....	20
5. Kupci na srednjem naponu	23
6. Kupci na niskom naponu.....	26
6.1 Kućanstva.....	26
6.2. Kupci na niskom naponu - javna rasvjeta.....	39
6.3 Kupci na niskom naponu – poduzetništvo	40
7. Financijski efekti primjene novog tarifnog sustava.....	42
8. Ekonomsko financijski položaj HEP-a.....	46

1. Uvod

Tarifni sustavi za električnu energiju imaju izuzetno važan politički, gospodarski i socijalni značaj za svaku državu.

Cilj je svake tržišno orijentirane države osiguranje takvih odnosa unutar elektroenergetskog sektora koji generiraju uvjete za:

- pouzdan rad i dugoročni razvoj elektroenergetskog sektora;
- opskrbu električnom energijom po što povoljnijim, ali realnim cijenama;
- dostupnost električne energije svim građanima.

Prije intenzivnog razvoja elektroenergetskog tržišta posljednjih desetak godina, elektroenergetski sustavi razvijali su se prema specifičnim uvjetima pojedinih država i među njima je bilo značajnih razlika (kako u strukturi i izgrađenosti kapaciteta tako i u strukturi i razini cijena električne energije). Razvijene zapadnoevropske države su sve poteškoće prilagodbe na uvjete otvorenog tržišta lakše prevladale jer su i prije poslovale u realnim gospodarskim odnosima.

Međutim, elektroenergetski sustavi zemalja srednje i istočne Europe su u proces promjena ušli sa značajnim negativnim naslijeđem:

- Prosječna razina cijena električne energije bila je, a u pravilu je još uvijek, niža od realne tako da se razvoj sustava osiguravao različitim vrstama državnog intervencionizma (proračunsko subvencioniranje, kapitalna gradnja iz državnih fondova, državna jamstva za kredite, i dr.). Posljednjih godina ozbiljnijeg razvoja gotovo nije ni bilo.
- Izrazito nerealne i niske cijene kategoriji kućanstva poticale su brojne oblike neracionalne potrošnje i energetske neracionalnog ponašanja (npr. intenzivno korištenje električne energije za zagrijavanje vode i prostorija i potiskivanje drugih, za tu namjenu primjerenijih energenata).
- Dodatno i što je možda najvažnije nerealni odnosi u energetske sektoru otežavaju, odnosno gotovo onemogućuju donošenje strateških investicijskih odluka za ulaganje u elektroenergetski sektor.

Elektroenergetski sektor RH je nažalost u značajnoj mjeri slijednik gore navedenog. Promjena ovih odnosa je vrlo delikatan i složen proces, koji se doduše ne može provesti preko noći, niti odjednom, ali je definitivno neizbježan i zahtjeva potrebnu mjeru odlučnosti kod donošenja odluka svih relevantnih faktora.

Prijedlog ovog tarifnog sustava predstavlja značajan korak prema uspostavi realnih odnosa i strukture cijena pojedinih kategorija potrošnje primjerenih aktualnim hrvatskim uvjetima, ali i nadolazećim tržišnim okolnostima.

Istovremeno kroz umjereno povećanje prosječne cijene poboljšao bi se nepovoljan ekonomsko financijski položaj HEP koji je posljedica načina i uvjeta poslovanja u nekoliko posljednjih godina (sanacija ratnih šteta iz vlastitih sredstava, nerealna cijena električne energije, brojni otpisi potraživanja po nalogu prijašnjih Vlada, višegodišnja podinvestiranost sustava, preveliki broj zaposlenika i dr.).

Zajedno s brojnim, već završenim radnjama i radnjama koje su upravo u tijeku, na restrukturiranju poslovnog sustava, ovaj tarifni sustav predstavlja jamstvo uspješnog poslovanja HEP u narednom razdoblju.

2. Kategorije potrošnje i struktura cijene

2.1. Općenito

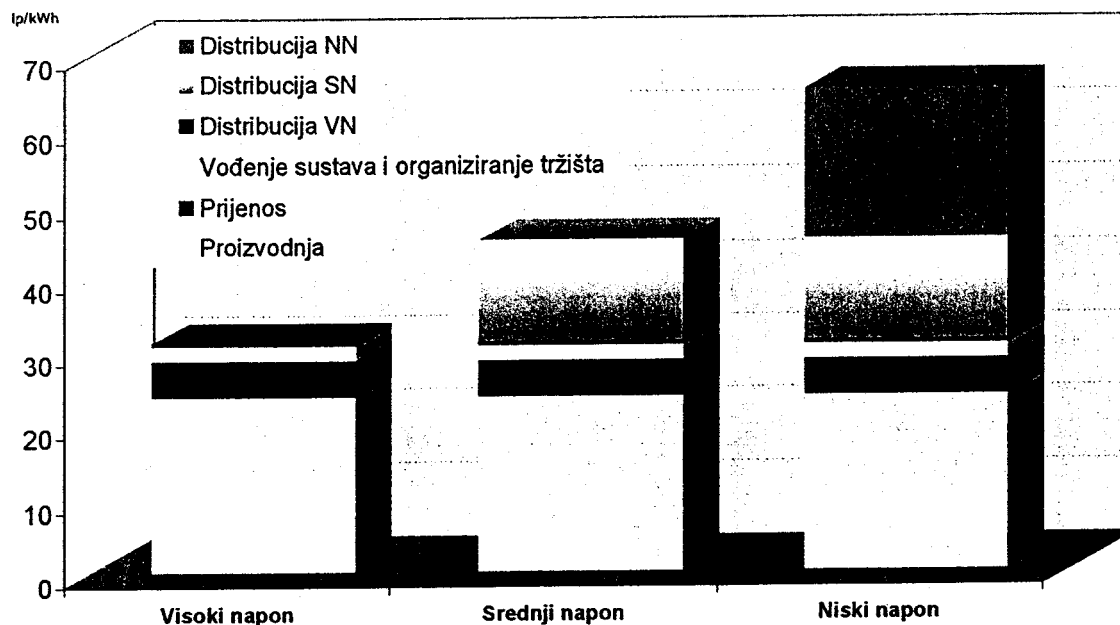
U svim elektroenergetskim sustavima potrošači električne energije svrstavaju se u kategorije potrošnje temeljem naponske razine na kojoj preuzimaju električnu energiju.

U tom smislu postoje osnovne kategorije potrošnje:

- potrošači na visokom naponu (400, 220 i 110 kV);
- potrošači na srednjem naponu (35, 20, 10 kV);
- potrošači na niskom naponu (0,4 kV);

Razina cijena za svaku kategoriju potrošnje određuje se prema stvarnim troškovima koje opskrba te kategorije stvara u sustavu. Apsolutni iznosi pojedinih komponenti cijene (cijena proizvodnje, cijena prijenosa, cijena distribucije – VN, SN, NN, cijena upravljanja i vođenja sustava, i dr.) ovise o brojnim faktorima i za svaku državu su specifični.

Način formiranja prosječne cijene električne energije po naponskim razinama vidljiv je na graf 1.

graf 1. Formiranje cijene po naponskim razinama

2.2. Kategorije potrošnje i potrošnja električne energije u Republici Hrvatskoj

Temeljem postojećeg tarifnog sustava potrošači su razvrstani u sljedeće kategorije potrošnje:

Naponska razina	Kategorija potrošnje
Visoki napon	○ Potrošači na 110 kV
Srednji napon	○ Potrošači na 30 (35) kV ○ Potrošači na 10 (20) kV
Niski napon	○ Potrošači kućanstva na 0,4 kV ○ Potrošači javne rasvjete na 0,4 kV ○ Ostali potrošači na 0,4 kV (tarifna grupa I. i tarifna grupa II.)

Tablica 1 prikazuje broj i udio potrošača pojedine kategorije potrošnje u ukupnom broju potrošača, te potrošnju i udio potrošnje pojedinih kategorija potrošnje u ukupnoj potrošnji 2001. godine.

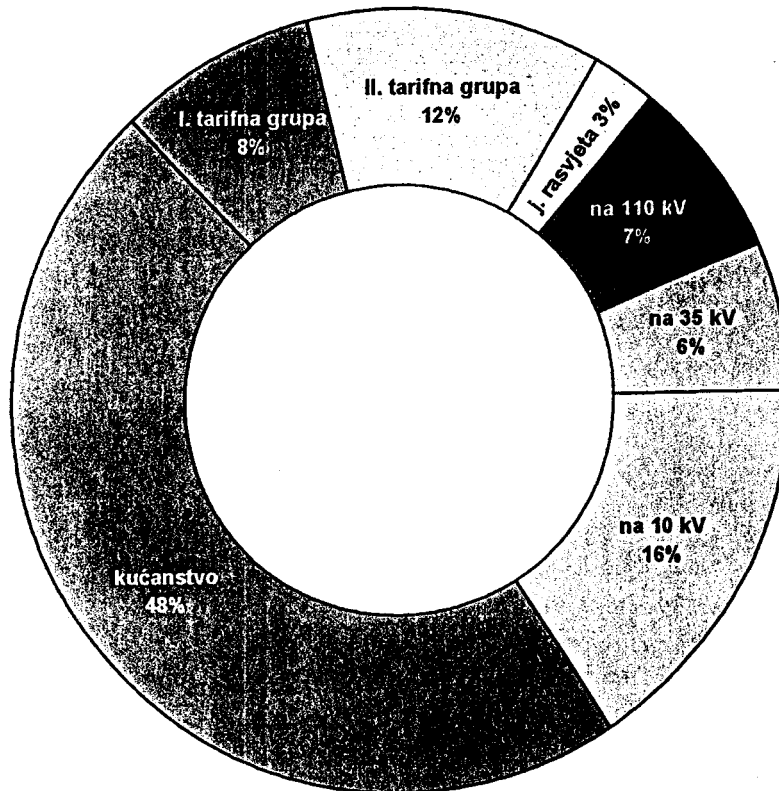
Kategorije potrošnje	Broj potrošača	Udio od ukupnog %	Potrošnja MWh	Udio od ukupnog %
VISOKI NAPON	30	0,00%	877.211	7%
SREDNJI NAPON	1.945	0,09%	2.671.359	22%
35 kV	91	0,00%	733.874	6%
10 kV	1.854	0,09%	1.937.485	16%
NISKI NAPON	2.054.337	99,90%	8.352.437	70%
kućanstvo	1.877.408	91,30%	5.559.623	47%
I. tarifna grupa	144.409	7,02%	1.002.651	8%
II. tarifna grupa	15.552	0,76%	1.470.648	12%
javna rasvjeta	16.968	0,83%	319.515	3%
Ukupno	2.056.312	100%	11.901.007	100%

tablica 1. broj potrošača i potrošnja prema kategorijama za 2001. godinu

Iz tablice se vidi da je HEP krajem prošle godine imao ukupno 2,056 mil. potrošača električne energije.

Vidljivo je da je relativni broj potrošača na srednjem i visokom naponu gotovo zanemariv (manje od 0,1%), a da njihov udio u ukupnoj potrošnji iznosi cca 29 %.

Najbrojnija kategorija je kućanstvo, 91,3% ukupnog broja potrošača. Njen udio u ukupnoj potrošnji iznosi 47%.

graf 2. Prikaz udjela potrošnje pojedinih kategorija u ukupnoj potrošnji 2001. godine

2.3. Cijene električne energije u razdoblju od 1994. do 2001. godine

Cijena električne energije zasigurno je jedna od najprisutnijih tema u medijima, ali i u svakodnevnim razgovorima običnih ljudi. Nemali broj ljudi misli kako cijene električne energije u RH spadaju u red najviših u Europi i da su se u proteklim godinama svako malo mijenjale naviše.

Ostvarene prosječne cijene električne energije u RH za 2001. godinu bile su:

- potrošači na visokom naponu - 0,23 kn/kWh
- potrošači na srednjem naponu - 0,41 kn/kWh
- potrošači na niskom naponu - 0,53 kn/kWh

Energetsko ekonomske analize pokazuju da bi, u ovom trenutku, realna prosječna razina cijena na pojedinim naponskim razinama za poslovanje HEP-a bez gubitaka trebala iznositi:

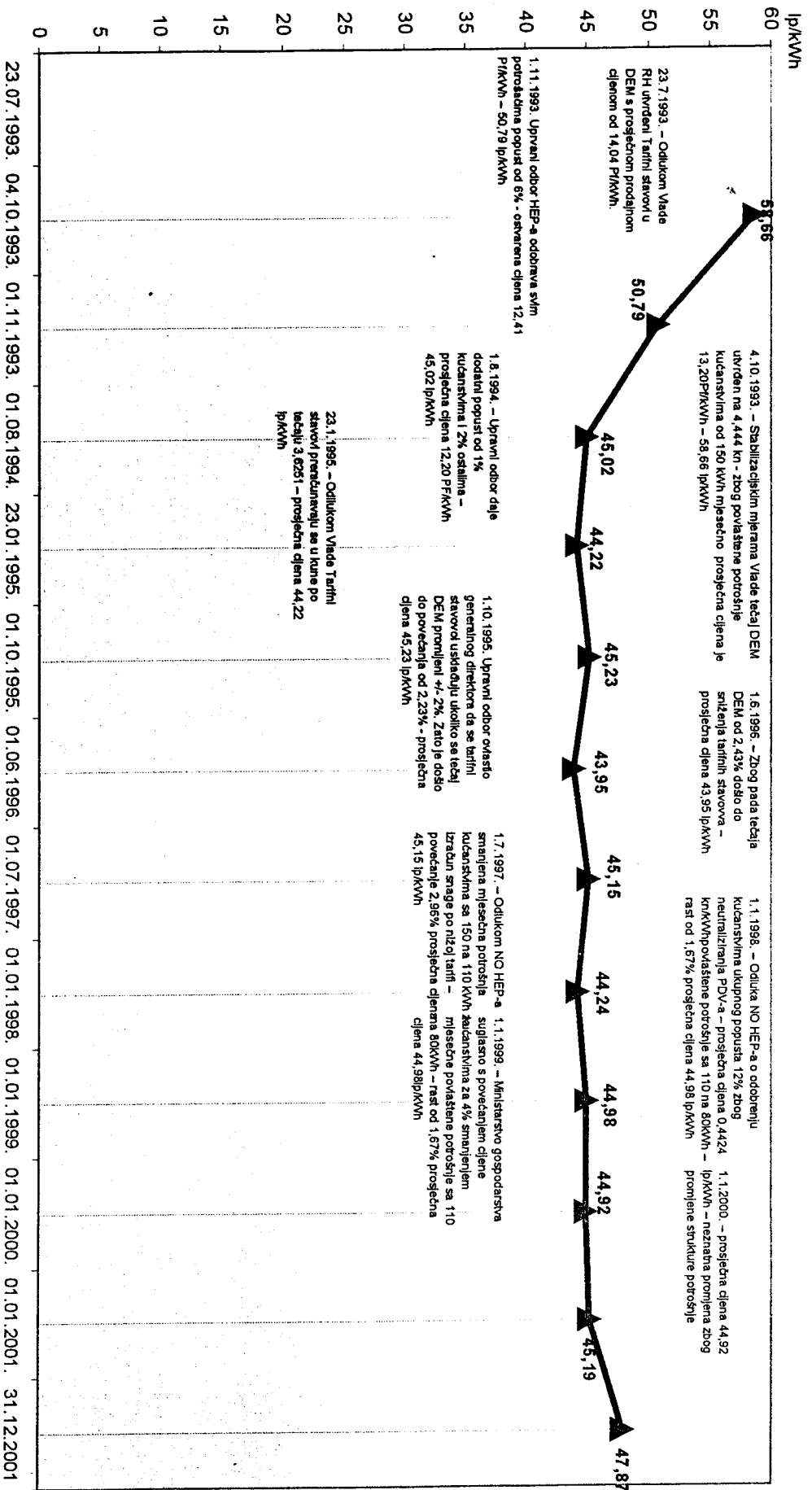
- potrošači na visokom naponu - 0,28 kn/kWh
- potrošači na srednjem naponu - 0,44 kn/kWh
- potrošači na niskom naponu - 0,62 kn/kWh

Tarifni sustav koji je danas na snazi donesen je 1991. godine. Tarifni stavovi koji su uglavnom i danas na snazi doneseni su u srpnju 1993.g. Kretanje prosječne prodajne cijene (cijena koja se dobije kada se ukupno fakturirani prihod podijeli s

ukupno fakturiranom količinom isporučene energije) po godinama prikazano je na grafu 3.

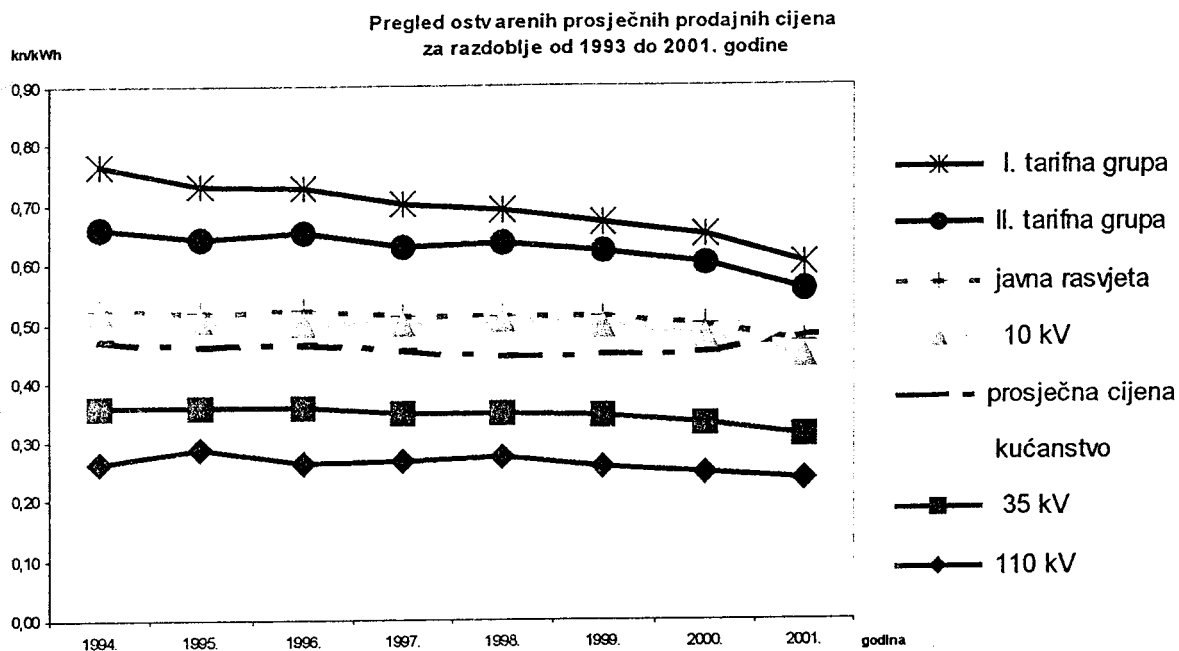
Slijed događaja uslijed kojih je dolazilo do promjena prosječne prodajne cijene:

- 23.07.1993. Odlukom Vlade RH utvrđeni Tarifni stavovi u DEM s prosječnom prodajnom cijenom od 14,04 Pf/kWh;
- 04.10.1993. Stabilizacijskim mjerama Vlade tečaj DEM utvrđen na 4,444 kn - zbog povlaštene potrošnje kućanstvima od 150 kWh mjesečno prosječna cijena je 13,20 Pf/kWh – 0,5866 kn/kWh;
- 01.11.1993. Upravni odbor HEP-a odobrava svim potrošačima popust od 6% - ostvarena cijena 12,41 Pf/kWh – 0,5079 kn/kWh;
- 01.08.1994. Upravni odbor daje dodatni popust od 1% kućanstvima i 2% ostalima – prosječna cijena 12,20 PF/kWh – 0,4502 kn/kWh;
- 23.01.1995. Odlukom Vlade Tarifni stavovi preračunavaju se u kune po tečaju 3,6251 – prosječna cijena 0,4422 kn/kWh;
- 01.10.1995. Upravni odbor ovlasti generalnog direktora da se tarifni stavovi usklađuju ukoliko se tečaj DEM promijeni +/- 2%. Zato je došlo do povećanja od 2,23% - prosječna cijena 0,4523 kn/kWh;
- 01.06.1996. Zbog pada tečaja DEM od 2,43% došlo do sniženja tarifnih stavova – prosječna cijena 0,4395 kn/kWh;
- 01.07.1997. Odlukom NO HEP-a smanjena mjesečna potrošnja kućanstvima sa 150 na 110 kWh za izračun snage po nižoj tarifi – povećanje 2,96% prosječna cijena 0,4515 kn/kWh;
- 01.01.1998. Odluka NO HEP-a o odobrenju kućanstvima ukupnog popusta 12% zbog neutraliziranja PDV-a – prosječna cijena 0,4424 kn/kWh;
- 01.01.1999. Ministarstvo gospodarstva suglasno s povećanjem cijene kućanstvima za 4% smanjenjem mjesečne povlaštene potrošnje sa 110 na 80 kWh – rast od 1,67% prosječna cijena 0,4498 kn/kWh;
- 01.01.2000. prosječna cijena 0,4492 kn/kWh – neznatna promjena zbog promjene strukture potrošnje.
- 01.10.2000. povećanje prosječne cijene za 6,8% - ukidanje popusta na snagu za kućanstva (prosječno povećanje cijena 25%), uz istovremeno sniženje cijene za 8% za sve ostale kategorije potrošnje

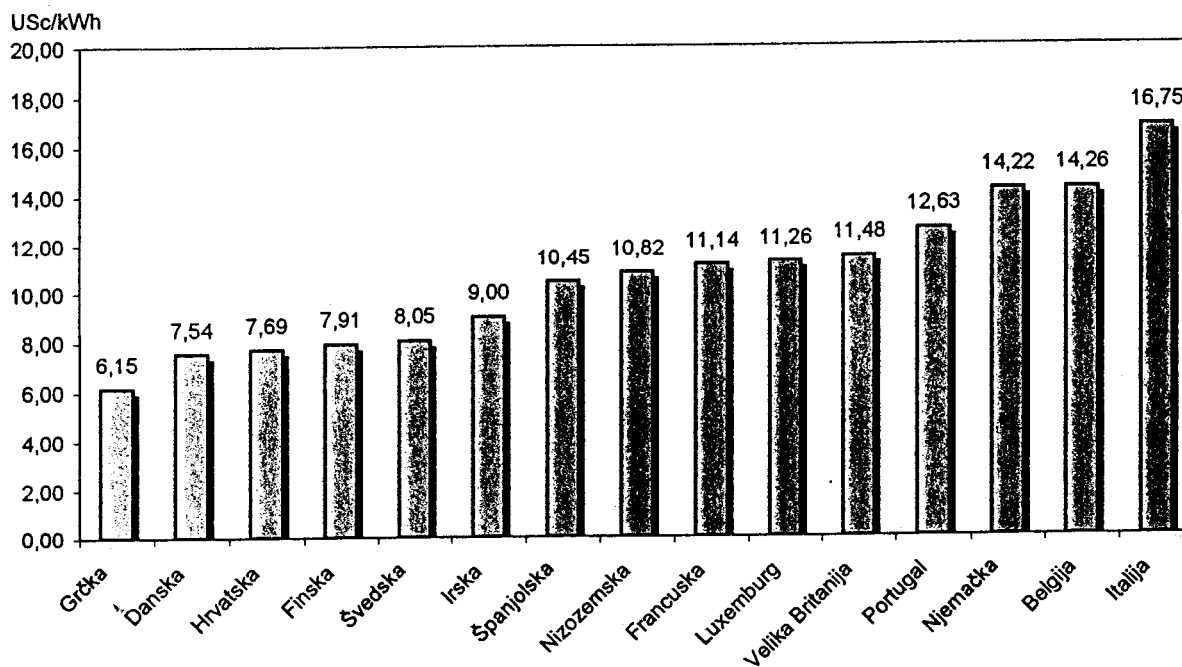
graf 3. Kretanje prosječne cijene električne energije od 23.07.1993. do 31.12.2001. godine

Na grafu 4 vidljivo je kretanje prosječne prodajne cijene električne energije po kategorijama potrošnje.

graf 4. Kretanje prosječne prodajne cijene po kategorijama

Graf 5 prikazuje usporedbu cijene električne energije za kućanstva u RH s cijenama u nekim državama uz uračunat porez (porez u RH je viši nego u većini zemalja).

graf 5. Prosječne cijene električne energije za kategoriju kućanstva u 2000. godini uključujući porez (izvor: EU ENERGY 1.2 FEBRUARY 2001, ENERGY PRICES AND TAXES, IEA statistics, thrd quarter 2000, OECD Paris)

Iz priloženih grafikona i obrazloženja promjena cijena po datumima vidljivo je sljedeće:

- Prosječna prodajna cijena električne energije u proteklih osam godina je gotovo konstantna (*iznimka je prosječan porast od 6,8% krajem 2000.g.*).
- Cijene svih kategorija izuzev kategorije kućanstva niže su nego 1994.g.
 - napon 110 kV – 11%,
 - 35 kV – 13%,
 - 10 kV – 14%,
 - ostali 0,4 kV I TG – 22%,
 - ostali na 0,4 kV II TG – 15%,
 - javna rasvjeta – 10%.
- Cijena za kategoriju kućanstvo u odnosu na 1994 viša je za 31% (*u listopadu 2000.g. je cijena za kućanstva povećana u prosjeku 25%*).
- u svim tržišnim elektroprivredama kategorija kućanstvo ima cijenu značajno višu od prosječne, dok je u RH sve do kraja 2000.g. imala značajno nižu.

3. Novi tarifni sustav

3.1. Osnovni razlozi za donošenje novog tarifnog sustava

→ **Reforma energetskog sektora i prilagodba tržišnim uvjetima poslovanja**

Reforma energetskog sektora definirana je paketom novih energetskih zakona. Formiranje tržišta i tržišnih odnosa u do sada izrazito monopolističkim djelatnostima (opskrba energijama) omogućit će konkurenciju pružatelja usluga, energetskih subjekata u djelatnostima proizvodnje i opskrbe, a kupci će dobiti mogućnost izbora opskrbljivača.

Prilagodba tržišnim uvjetima poslovanja podrazumijeva uspostavu transparentnog i mjerljivog odnosa između pojedinih energetskih djelatnosti (proizvodnja, prijenos, distribucija, opskrba, upravljanje). U tu svrhu troškovi svake djelatnosti moraju biti razvidni i na adekvatan način ugrađeni u tarifni sustav.

→ **Usklađivanje razina cijena električne energije između pojedinih kategorija potrošnje i usklađivanje cijena električne energije unutar iste kategorije potrošnje sa realnim troškovima**

Usklađivanje razina cijena električne energije između pojedinih kategorija potrošnje i unutar iste kategorije podrazumijeva otklanjanje svih tipova subvencija i prelijevanja troškova između pojedinih kategorija potrošnje i prilagodbu tarifne strukture tako da svaki potrošač plaća stvarne troškove koje uzrokuje svojim načinom potrošnje.

→ **Otklanjanje negativnih iskustava u primjeni starog tarifnog sustava**

Troškovi električne energije za kategoriju kućanstva utvrđuju se na temelju dva obračunska elementa - radne energije i obračunske snage koja se mjeri, utvrđuje prema izabranoj (zakupljenoj) snazi strujnog osigurača (limitatora) ili računa preko složene matematičke formule što zbog nerazumijevanja rezultira nepovjerenjem kupaca koji nerijetko misle da plaćaju nešto nepotrebno i imaginarno.

Kupci kategorije kućanstvo imaju nižu cijenu od kategorije Ostali na 0,4 kV iako su troškovi opskrbe kategorije kućanstva objektivno viši što prouzrokuje brojne probleme kod kupaca koji se bave gospodarskom djelatnošću (odjavljivanje ili neprijavlivanje obrta zbog nužnosti plaćanja skuplje tzv. «industrijske struje»).

Kupci kategorije Ostali na 0,4 kV, razvrstani su u dvije grupe, I. grupa i II. grupa, čija međusobna granica nije dovoljno jasno i čvrsto određena, pa je pripadnost jednoj ili drugoj tarifnoj grupi bio česti predmet spora kupaca i HEP-a.

Raspored razdoblja važenja dnevnih i sezonskih tarifnih stavova neprimjeren je rasporedu potrošnje, troškova i opterećenja sustava, te ne doprinosi dovoljno efikasnosti sustava.

Dodatno su tijekom proteklog razdoblja neke izvorne odredbe važećeg Tarifnog sustava nesustavno i neselektivno suspendirane na određeni vremenski rok ili trajno, čime je važeći Tarifni sustav u značajnoj mjeri derogiran.

3.2. Temeljni ciljevi koji se žele postići novim tarifnim sustavom

Temeljni ciljevi koji se žele postići novim tarifnim sustavom su:

- stvoriti pretpostavke za (transparentno) tržišno nadmetanje kroz adekvatno strukturiranje cijene (vidjeti graf 1.) iz kojeg je vidljiv trošak svake elektroenergetske djelatnosti (proizvodnja, prijenos, distribucija, upravljanje, opskrba)
- uskladiti razinu cijena između pojedinih kategorija potrošnje s realnim troškovima i smanjiti disperziju cijena između različitih potrošača unutar iste kategorije potrošnje:
 - podići razinu cijena na 110 kV (kategorija potrošnje visoki napon) radi usklađenja sa stvarnim troškovima;
 - smanjiti neopravdano veliku razliku cijena između kupaca na 35 i 10 kV (kategorija potrošnje srednji napon) povišenjem cijena za kategoriju 35 kV i sniženjem za 10 kV
 - uskladiti razine cijena na niskom naponu (uvesti, u ovoj fazi, jedinstvenu cijenu za sve kupce na 0,4 kV).
- poticati noćnu potrošnju zbog specifičnih potreba elektroenergetskog sustava
- pojednostaviti račun za utrošenu električnu energiju
- ponuditi kupcima mogućnost izbora tarifnog modela

3.3. Opis novog tarifnog sustava

Kategorije potrošnje

U odnosu na dosadašnju kategorizaciju potrošača u novom tarifnom sustavu broj kategorija kupaca se smanjuje što je vidljivo u tablica 2:

Postojeći TS	Novi TS
Potrošači na 110 kV	Kupci na visokom naponu
Potrošači na 30 (35) kV	Kupci na srednjem naponu
Potrošači na 10 (20) kV	
Potrošači kućanstva na 0,4 kV	Kupci na niskom naponu - kućanstva
Ostali potrošači na 0,4 kV – I tarifna grupa	Kupci na niskom naponu – poduzetništvo
Ostali potrošači na 0,4 kV –II tarifna grupa	
Potrošači javna rasvjeta na 0,4 kV	Kupci na niskom naponu – javna rasvjeta

tablica 2. Kategorije potrošnje po važećem i predloženom tarifnom sustavu

Uvodi se jedinstvena kategorija kupaca na srednjem naponu umjesto dosadašnjih kategorija potrošnje 10kV i 35kV. Razlog tomu je opći trend napuštanja napona 35kV i 10kV i prelaska na četveronaponski sustav 400kV/110kV/20kV/0,4kV. Cilj te aktivnosti je bitno smanjenje gubitaka (zamjenom 35kV s 110kV Joulovi gubici se smanjuju cca 9 puta kod prijenosa iste snage !!!), a smanjenjem broja naponskih razina smanjuju se i gubici u nepotrebnim transformacijama, te ostvaruju dodatne uštede kroz manji broj tipskih elemenata u sustavu.

Uvođenjem jedinstvene kategorije potrošnje **poduzetništvo** na niskom naponu ukida se nejasna i neprirodna podjela potrošača na I. i II. tarifnu grupu (potrošači do 20,000 kWh/god i oni preko 20,000 kWh/god).

Sezonske tarife

U odnosu na dosadašnje određenje mijenja se razdoblje važenja sezonskih tarifa koje se primjenjuju samo za kupce na srednjem i visokom naponu. Promjena se očituje u produljenju više sezone sa četiri na šest mjeseci, te sukladno tome i skraćenje niže sezone sa osam na četiri mjeseca.

Točniji raspored viših i nižih sezona vidljiv je u tablica 3.

Postojeći TS		Novi TS	
Viša sezona (VS)	Niža sezona (NS)	Viša sezona (VS)	Niža sezona (NS)
Siječanj Veljača Studeni Prosinac	Ožujak Travanj Svibanj Lipanj Srpanj Kolovoz Rujan Listopad	Siječanj Veljača Ožujak Listopad Studeni Prosinac	Travanj Svibanj Lipanj Srpanj Kolovoz Rujan

tablica 3 Raspored više i niže tarifne sezone

Identično određenje sezona na snazi je i u zemljama zapadne i srednje Europe odakle uvozimo znatne količine električne energije.

Pored usklađivanja s europskom praksom, jednako važan razlog je što ožujak i listopad po svojim karakteristikama potrošnje i potrebnom proizvodnjom iz termoelektrana i termoelektrana-toplana (ogrijevna sezona) ima znatno više prosječne proizvodne cijene i po tom kriteriju pripadaju višoj, a ne nižoj sezoni.

Dnevne tarife

U odnosu na dosadašnje određenje mijenja se razdoblje važenja dnevnih tarifa koje se primjenjuju za sve kupce. Raspodjela više i niže tarife vidljiva je u tablica 4.

Postojeći TS			Novi TS	
Viša (VT)	Srednja (ST)	Niža (NT)	Viša (VT)	Niža (NT)
17-21 h	7-17	21-7	06-22 h	22-06 h

tablica 4. Raspodjela tarifnih stavova po dobu dana za važeći i predloženi tarifni sustav

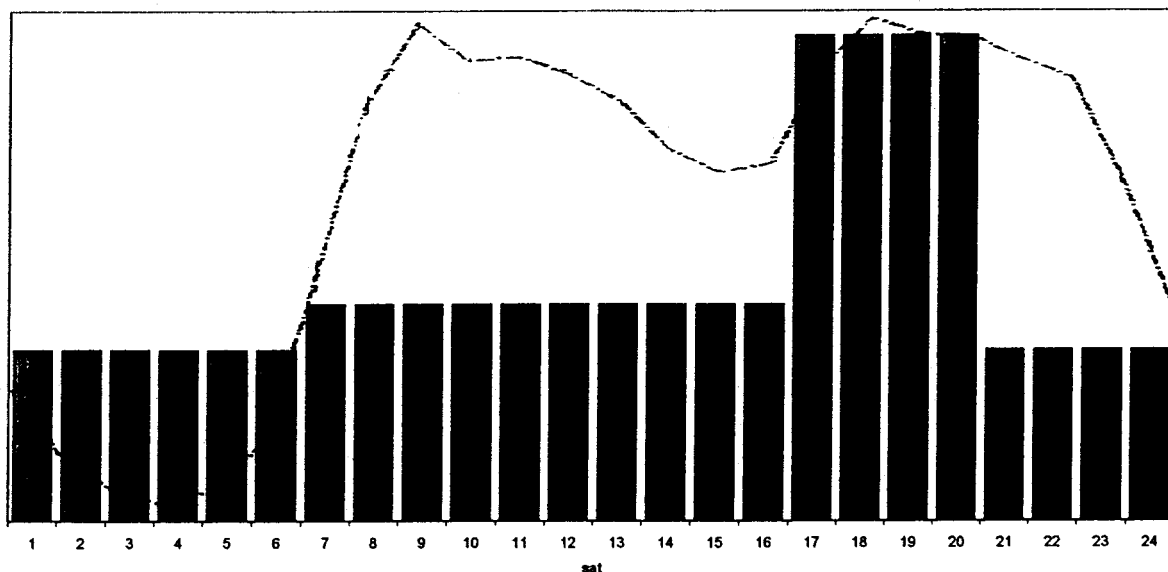
Slično, kao i za sezonske tarifne stavove, i za dnevne tarifne stavove provodi se usklađenje s europskom praksom.

Drugi, ne manje važan moment je izgled dijagrama opterećenja sustava, koji pokazuje oblik na osnovu kojeg se vidi nužnost uvođenja upravo ovakvog rasporeda dnevnih tarifnih stavova. To nije ni malo čudno, jer su navike rada i življenja na ovim prostorima vrlo bliske navikama u cijeloj Europi, pa je onda i normalno da se to odražava i na slične dijagrame opterećenja i shodno tome i slične tarifne sustave.

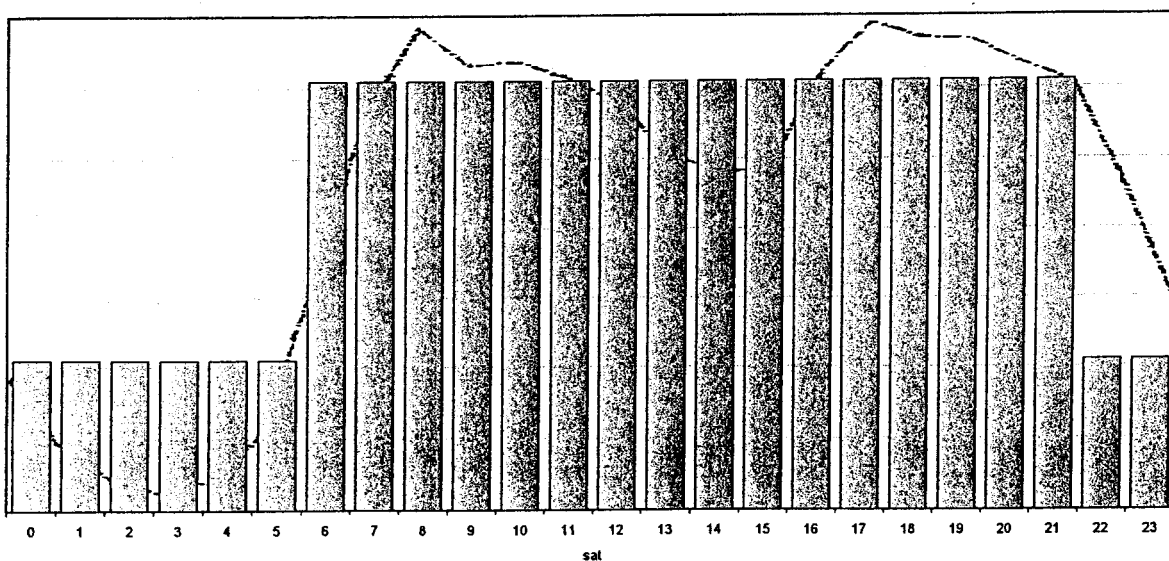
Sadašnja raspodjela viših i nižih tarifnih stavova, te prijedlog nove raspodjele sa dijagramom opterećenja vidljivi su na grafovima 6 i 7.

kn/kWh

Raspodjela sadašnjih tarifnih stavova za zimsku sezonu

graf 6. Raspodjela važećih tarifnih stavova za zimsku sezonu

graf 7. Raspodjela predloženih tarifnih stavova za zimsku sezonu

Obračunska snaga

Obračunska snaga je dosada bila element obračuna na svim naponskim nivoima i u svim kategorijama potrošnje (osim javne rasvjete).

Iznos naknade za snagu po pojedinim kategorijama nije u potpunosti odgovarao stvarnom trošku. To se najbolje vidi na primjeru naknade za snagu na srednjem naponu (10 kV) koja je prouzročila neprirodne migracije potrošača sa srednjeg na niski napon na kojem su troškovi opskrbe daleko veći.

Iznosi naknade za kW snage za različite kategorije potrošnje po trenutno važećim tarifnim stavovima vidljiv je u tablica 5 i na graf 8

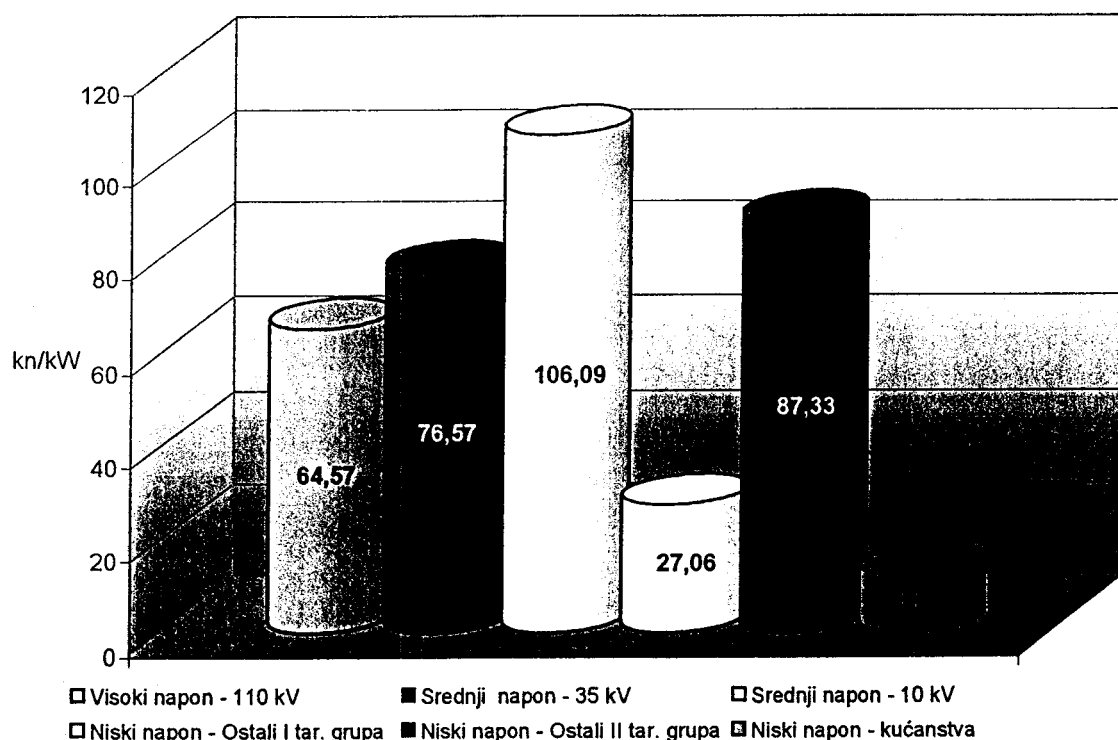
Naponski nivo / kategorija potrošača	Naknada za snagu / (kn/kWh)	
	Viša sezona	Niža sezona
Visoki napon - 110 kV	64,57	43,05
Srednji napon - 35 kV	76,57	51,04
Srednji napon - 10 kV	106,09	70,72
Niski napon - Ostali I tar. grupa	27,06	27,06
Niski napon - Ostali II tar. grupa	87,33	87,33
Niski napon - kućanstva	11,94	11,94

tablica 5. Iznosi za snagu po trenutno važećim tarifnim stavovima za različite kategorije potrošnje

U prijedlogu novog Tarifnog sustava snaga kao obračunski element naplaćivat će se samo na visokom i srednjem naponu, pri čemu se tarifne stavke za snagu značajno smanjuju u odnosu na dosadašnje.

Na niskom naponu (kućanstva i ostali na 0,4 kV) ukida se kvadratna jednadžba za izračun snage i obračun snage prema izmjerenoj snazi ili snazi ograničenom limitatorom, a element snage uračunat je u jedinstvenu cijenu kWh.

Limitatori ostaju tehničko ograničenje preuzimanja električne energije iznad zakupljene snage po elektroenergetskoj suglasnosti. Tamo gdje je kupac ugradio limitator na snagu nižu od zakupljene HEP će besplatno na zahtjev kupca podesiti (zamijeniti) limitator na željenu snagu do snage iz suglasnosti.

graf 8. Iznos naknade za snagu po trenutno važećem Tarifnom sustavu

3.4. Tarifni modeli

U trenutno važećem tarifnom sustavu svaka kategorija potrošnje ima definiran samo jedan tarifni model. Važeći tarifni sustav prikazan je u tablica 6.

Ovaj prijedlog Tarifnog sustava i u eventualna posebna ponuda HEP-a omogućit će kupcima biranje tarifnog modela koji najbolje odgovara njihovom načinu potrošnje. Kupci će također moći, jednom godišnje promijeniti, tarifni model.

Kupci s jednotarifnim brojiлом mogu odabrati samo jednotarifni model, dok kupci s dvotarifnim ili trotarifnim brojiлом mogu birati između jednotarifnih i dvotarifnih modela.

Također vrlo skoro kupci s potrošnjom od preko 40 GWh godišnje (povlašteni kupci) moći će s drugim dobavljačima, ali i s HEP-om dogovarati cijenu i uvjete isporuke neovisno o odredbama ovog tarifnog sustava.

Prijedlog novog tarifnog sustava prikazan je u tablici 7, za visoki i srednji napon, te u tablici 8, za niski napon.

TARIFNI STAVOVI

za prodaju električne energije

Primijenjuje se od 1. 10. 2000. godine

KATEGORIJA POTROŠNJE

Obrračunski elementi	Jedinica mjere	Tarifni stav		Novčana jedinica	110kV	35kV	10kV	0,4 kV						Javna rasvjeta							
		sezona	dnevni					KUĆANSTVO							OSTALNA 0,4 kV						
								Potrošnja mjerena 1-tarifnim brojiom			Potrošnja mjerena 2-tarifnim brojiom				Potrošnja mjerena 3-tarifnim brojiom			Upravljana potrošnja		I tarifna grupa	
								brojiom	brojiom	brojiom	brojiom	brojiom	brojiom		brojiom	Potrošnja mjerena 1-tarifnim brojiom	Potrošnja mjerena 2 ili 3 tarifnim brojiom	II tarifna grupa			
snaga	kW	viša	-	-	kuna	64,57	76,57	106,09	11,94	11,94	11,94	11,94	27,06	27,06	87,33	-					
			niža	-	-	kuna	43,05	51,04	70,72	-	-	-	-	-	-	-	-				
				viši	viši	kuna	0,41	0,47	0,56	0,37	0,46	0,46	0,46	0,34	0,43	0,43	0,47				
				srednji	srednji	kuna	0,16	0,19	0,22	-	0,18	0,18	0,18	-	0,17	0,17	-				
				niži	niži	kuna	0,11	0,13	0,15	-	-	0,13	0,12	-	0,12	0,12	-				
				viši	viši	kuna	0,27	0,31	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-				
		srednji		srednji	kuna	0,11	0,13	0,15	-	-	-	-	-	-	-	-					
		radna energija	kWh	niža	niži	niži	kuna	0,11	0,13	0,15	-	-	-	-	-	-	-				
					srednji	srednji	kuna	0,11	0,13	0,15	-	-	-	-	-	-	-				
					viši	viši	kuna	0,27	0,31	0,37	-	-	-	-	-	-	-				
				viša	niži	niži	kuna	0,11	0,13	0,15	-	-	-	-	-	-	-				
					srednji	srednji	kuna	0,11	0,13	0,15	-	-	-	-	-	-	-				
viši	viši				kuna	0,27	0,31	0,37	-	-	-	-	-	-	-						
Jalova energija	kVAh	Jalova energija se obračunava po članku 8. Tarifnog sustava u postocima od iznosa računa za radnu energiju i snagu, zavisno od ostvarenog cos ϕ (potrošač može biti terećen ali i bonificiran, osim potrošača kućanstvo javna rasvjeta koji su oslobođeni pl																			
		popust kućanstvo 4%																			

tablica 6. Važeći tarifni stavovi

Obračunski elementi	Jedinica mjere	TARIFNI STAV		VISOKI NAPON	SREDNJI NAPON
		Sezonski	Dnevni	Bijela	Bijela
Izmjerena radna snaga	kW	viši	-	50,00	60,00
		niži	-	34,00	40,00
Radna energija	kWh	viši	VT	0,28	0,37
			NT	0,13	0,17
		niži	VT	0,24	0,33
			NT	0,11	0,15
Jalova energija	kvarh			0,10	0,13
Naknada mjesečna	Mjerno mjesto			100,00	100,00

tablica 7. Predloženi tarifni stavovi za visoki i srednji napon

Obračunski elementi	Jedinica mjere	TARIFNI STAV	NISKI NAPON					
		Dnevni	Kućanstva					
			Plava	Plava Plus	Bijela	Bijela Plus	Narančasta	Crna
Radna energija	kWh	VT	0,60	0,60	0,70	0,70	0,81	0,30
		NT	-	-	0,33	0,33	-	0,30
Naknada mjesečna	Mjerno mjesto		25,00	15,00	25,00	15,00	-	5,00

Obračunski elementi	Jedinica mjere	TARIFNI STAV	NISKI NAPON					
		Dnevni	Javna rasvjeta	Poduzetništvo				
			Plava	Plava	Plava Plus	Bijela	Bijela Plus	Narančasta
Radna energija	kWh	VT	0,45	0,60	0,60	0,70	0,70	0,81
		NT	-	-	-	0,33	0,33	-
Jalova energija	kvarh		-	0,15	0,15	0,15	0,15	-
Naknada mjesečna	Mjerno mjesto		30,00	100,00	60,00	100,00	60,00	-

tablica 8. Predloženi tarifni stavovi za niski napon

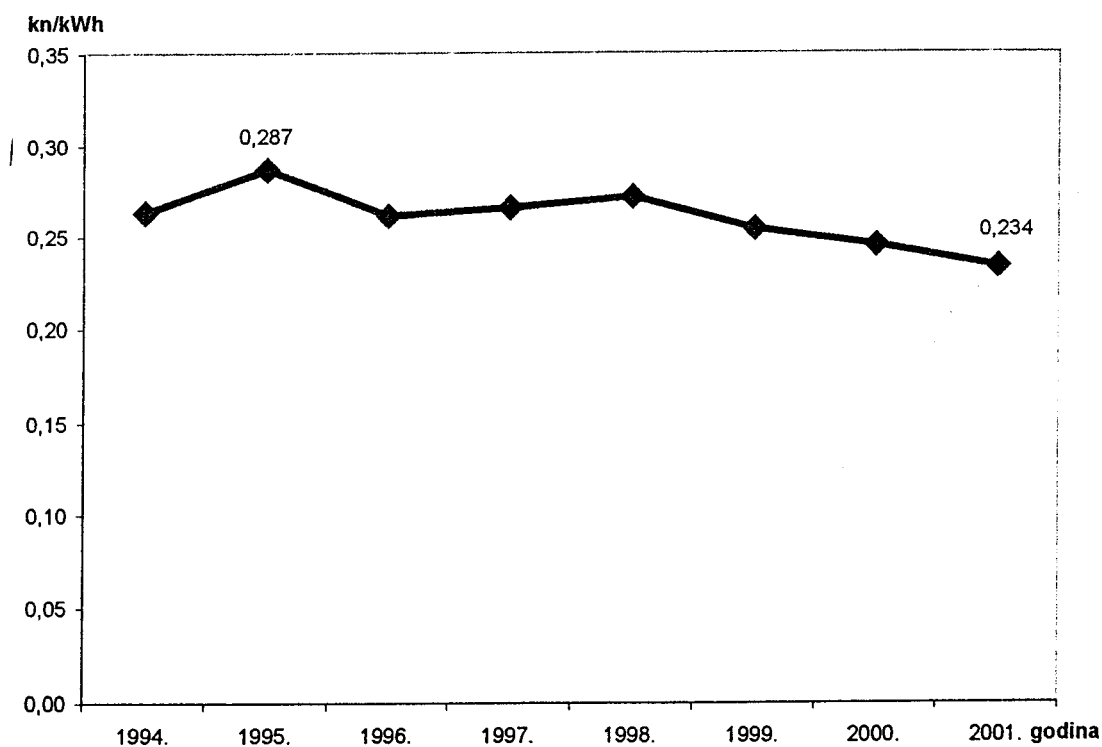
4. Kupci na visokom naponu

Na visokom naponu postoji 30 industrijskih kupaca koji su u 2001. godini potrošili 749.968 MWh što je 7% od ukupne godišnje potrošnje.

Analiza podataka o potrošačima na 110 kV ukazuje na neopravdano velike razlike u prosječnim cijenama električne energije za različite kupce.

Prosječna cijena cijele kategorije potrošnje iznosi 0,23 kn/kWh što je znatno niže od realne prosječne cijene koja bi trebala po kriteriju stvarnih troškova vrijediti za ovu kategoriju potrošnje (cca 0,28 kn/kWh).

Kretanje prosječne cijene u proteklim godinama za kategoriju potrošnje potrošača na 110 kV prikazana je na grafu 9.

graf 9. Kretanje prosječne prodajne cijene na visokom naponu

Dosadašnji obračun

sezona	snaga	energija	Tarifni model
	kn/kW	kn/kWh	
viša	C= 64,57 +	0,40 / 0,16 / 0,11	Trotarifno
niža	C= 43,05 +	0,27 / 0,11 / 0,08	Trotarifno

Novi prijedlog

Sezona	naknada za mj.	snaga	Energija	Tarifni model
	kn	kn/kW	kn/kWh	
viša	C= 100,00 +	50,00 +	0,28 / 0,13	BIJELI
niža	C= 100,00 +	34,00 +	0,24 / 0,11	BIJELI

Prosječna cijena električne energije sa predloženim tarifnim modelom (BIJELI) iznosila bi na bazi potrošnje ostvarene u 2001.g. realno potrebnih 0,28 kn/kWh.

Obzirom da bi to predstavljalo preveliko jednokratno poskupljenje u odnosu na postojeće stanje predložen je privremeni popust na plaćanje naknade za angažiranu radnu snagu s primjenom do 31.03.2003. godine. Primjenom navedenog popusta će se postići prosječna prodajna cijena od 0,25 kn/kWh, što će predstavljati prosječno poskupljenje za ovu kategoriju potrošnje od 5,6%.

U Tablici 9 prikazan je iznos računa za električnu energiju pojedinih potrošača na visokom naponu, prema važećem tarifnom sustavu i prema prijedlogu novog tarifnog sustava.

Distribucijsko područje	Potrošač	Iznos računa	Razlika
Elektra Zagreb	MG CROATIA PLIN d.d.	5.341.185	
	Bijela	6.404.617	20%
	Bijela s popustom	5.645.517	6%
Elektroslavonija Osijek	NAŠICECEMENT d.d., Našice	14.294.511	
	Bijela	17.072.956	19%
	Bijela s popustom	14.891.800	4%
	KOMBINAT, Belišće	12.138.616	
	Bijela	14.603.351	20%
	Bijela s popustom	12.909.527	6%
Elektrodalmacija Split	DALMACIJA, Dugi Rat	549.262	
	Bijela	633.996	15%
	Bijela s popustom	544.208	-1%
Elektra Šibenik	TLM-TVP RAŽINE, Šibenik	17.928.318	
	Bijela	21.152.986	18%
	Bijela s popustom	18.178.604	1%
	TLM-TAR RAŽINE, Šibenik	2.046.964	
	Bijela	2.435.280	19%
	Bijela s popustom	2.145.064	5%
Elektra Sisak	INA-Rafinerija nafte, Sisak	14.414.682	
	Bijela	16.490.343	14%
	Bijela s popustom	14.257.343	-1%

tablica 9. Usporedba iznosa računa za potrošače na visokom naponu

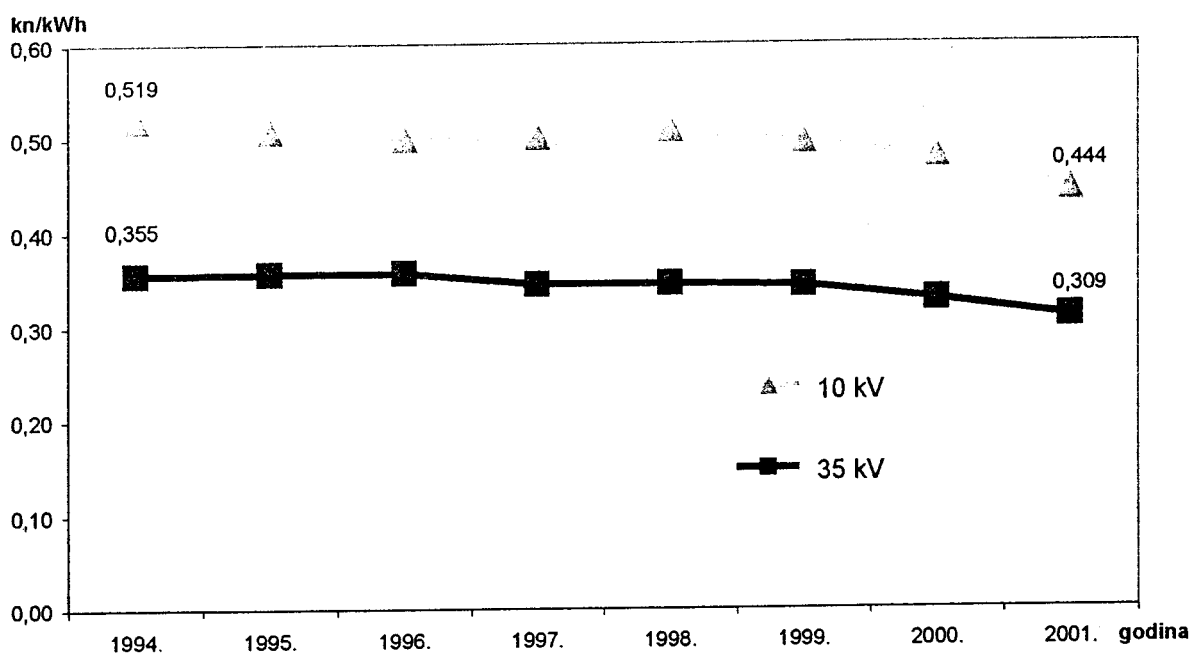
5. Kupci na srednjem naponu

Umjesto dosadašnjih kategorija potrošnje 10kV i 35kV uvodi se jedinstvena kategorija potrošnje "kupci na srednjem naponu". To je u skladu s europskim trendom napuštanja napona 35kV i 10kV i prelaska na četveronaponski sustav 400kV/110kV/20kV/0,4kV. Cilj te aktivnosti je bitno smanjenje gubitaka (zamjenom 35kV s 110kV Joulovi gubici se smanjuju cca 9 puta kod prijenosa iste snage), a smanjenjem broja naponskih razina smanjuju se i gubici u nepotrebnim transformacijama i ostvaruju se dodatne uštede kroz manji broj tipskih elemenata u sustavu.

Broj kupaca u 2001. godini na srednjem naponu je 1.945, od toga 91 na 35 kV i 1.854 na 10 kV.

Potrošnja na srednjem naponu iznosila je 2.790.064 MWh u 2001. godini što je 32% ukupne potrošnje u 2001. godini.

Kretanje prosječne cijene u proteklim godinama za kategoriju potrošnje potrošača na 35 kV i 10 kV prikazano je na grafu 10.

graf 10. Kretanje prosječne prodajne cijene za kupce na 10 kV i 35 kV

Cijena na 10 kV blizu je realne, dok je na 35 kV značajno niža. Zbog toga se slično kao i na 110 kV predlaže popust na iznos naknade za radnu snagu za kupce na 35 kV koji bi vrijedio do 31.03.2003. godine, kako bi se izbjeglo veće jednokratno poskupljenje.

Primjenom ovog tarifnog sustava cijena za kupce na 10 kV snizila bi se za 4%, kupcima na 35 kV cijena bi se povisila za 13%, dok bi prosječna cijena za cijelu kategoriju potrošnje srednji napon bila niža za 0,4%.

Dosadašnji obračun na 35 kV

sezona		snaga	energija	Tarifni model
		kn/kW	kn/kWh	
viša	C=	76,57 +	0,47 / 0,19 / 0,13	Trotarifno
niža	C=	51,04 +	0,31 / 0,13 / 0,09	Trotarifno

Dosadašnji obračun na 10 kV

sezona		snaga	energija	Tarifni model
		kn/kW	kn/kWh	
viša	C=	106,09 +	0,56 / 0,22 / 0,15	Trotarifno
niža	C=	70,72 +	0,37 / 0,15 / 0,10	Trotarifno

Novi prijedlog tarifnog modela na srednjem naponu

Sezona	naknada za mj.	snaga	Energija	Tarifni model
		kn	kn/kWh	
viša	C=	100,00 + 60,00 +	0,37 / 0,17	BIJELI
niža	C=	100,00 + 40,00 +	0,33 / 0,15	BIJELI

Prosječna cijena električne energije sa predloženim tarifnim stavovima za kategoriju kupaca na srednjem naponu iznosila bi 0,41 kn/kWh. Realno potrebna cijena od 0,44 kn/kWh postigla bi se prestankom važenja popusta na radnu snagu za kupce na 35 kV.

U Tablici 10 prikazan je iznos računa za električnu energiju pojedinih potrošača na srednjem naponu (35 kV), prema važećem tarifnom sustavu i prema prijedlogu novog tarifnog sustava.

Distribucijsko područje	Potrošač na 35 kV	Iznos računa	Razlika
Elektra Zagreb	PAN PAPIRNA INDUSTRIJA D.O.O.	12.706.679	
	Bijela	16.558.508	30%
	Bijela s popustom	14.707.244	16%
	KONČAR-ENERGETIKA I USLUGE d.o.o.	2.133.513	
	Bijela	2.616.865	23%
	Bijela s popustom	2.187.505	3%
Elektroslavonija Osijek	TVORNICA ŠEĆERA, Osijek	1.723.188	
	Bijela	2.091.800	21%
	Bijela s popustom	1.747.904	1%
	MIO- metalska industrija, Osijek	640.259	
	Bijela	825.662	29%
	Bijela s popustom	695.510	9%
Elektra Vinkovci	SLADORANA II, Županja	1.214.135	
	Bijela	1.496.967	23%
	Bijela s popustom	1.264.467	4%
Elektra Slavonski Brod	ĐĐ- energetika i infrastruktura III, Sl. Brod	2.946.936	
	Bijela	3.596.467	22%
	Bijela s popustom	3.036.031	3%
	SLAVONIJA-SLAD, N. Gradiška	1.669.776	
	Bijela	2.089.540	25%
	Bijela s popustom	1.776.388	6%
Elektrodalmacija Split	BIS, Split	14.260.950	
	Bijela	18.139.073	27%
	Bijela s popustom	15.506.849	9%
	DALMATINKA, Sinj	2.175.179	
	Bijela	2.685.550	23%
	Bijela s popustom	2.310.230	6%
	BRODORADILIŠTE - TROGIR	3.714.390	
	Bijela	4.646.097	25%
Bijela s popustom	3.963.057	7%	
Elektra Šibenik	TLM-TAL LOZOVAC, Šibenik	690.061	
	Bijela	867.648	26%
	Bijela s popustom	747.648	8%
Elektra Sisak	HERBOS, Sisak	1.523.198	
	Bijela	1.854.089	22%
	Bijela s popustom	1.575.415	3%

tablica 10. Usporedba iznosa računa za potrošače na srednjem naponu – 35 kV

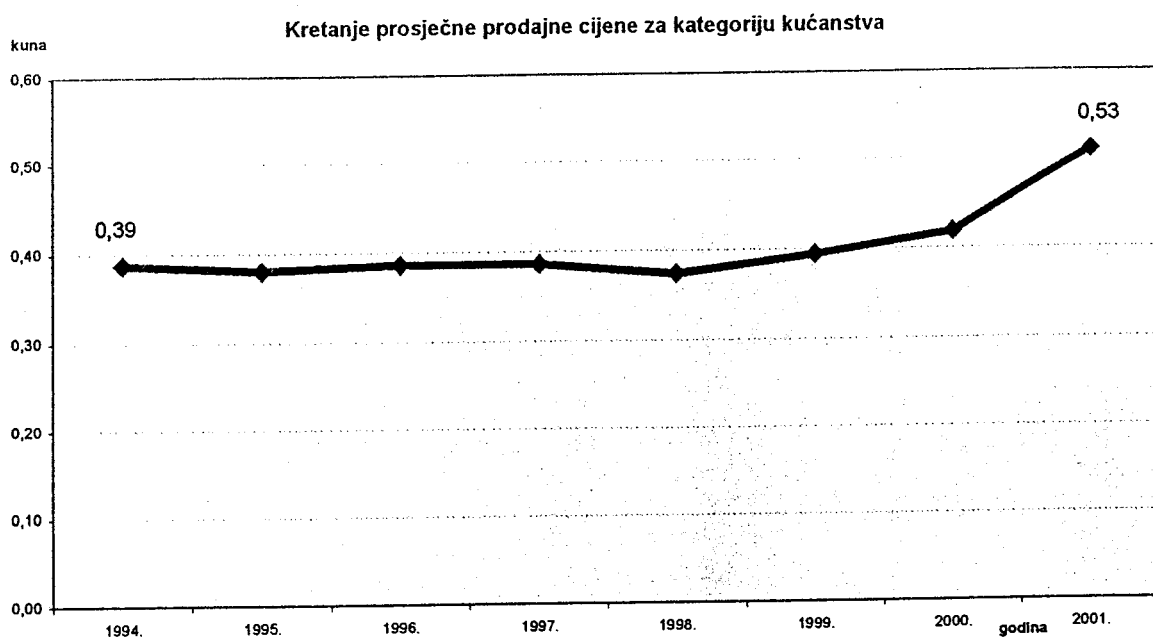
6. Kupci na niskom naponu

6.1 Kućanstva

Na niskom naponu u kategoriji kućanstva je 2001. godine bilo 1.877.408 potrošača koji su potrošili 5.559.623 MWh što je 47% ukupne potrošnje u protekloj godini.

Analiza podataka o potrošačima kategorije kućanstva ukazuje na neopravdano velike razlike u prosječnim cijenama električne energije s obzirom na vrstu instaliranog brojila. Bitna promjena u predloženim tarifnim modelima je ukidanje obračuna snage putem formule koji je unosio mnogo problema i nerazumijevanja u odnose s kupcima.

Kretanje prosječne cijene u proteklim godinama za kategoriju kućanstva prikazana je na grafu 11.

graf 11. Kretanje prosječne prodajne cijene za kupce na niskom naponu – kategorija kućanstva

Dosadašnji obračun

snaga kn/kW	energija	Tarifni model
	kn/kWh	
C= 11,94 +	0,37	Jednotarifno
C= 11,94 +	0,46 / 0,18	Dvotarifno
C= 11,94 +	0,46 / 0,18 / 0,13	Trotarifno

Novi prijedlog

naknada za mj. mjesto	Energija	Tarifni model
kn	kn/kWh	
C= 25,00 +	0,60	PLAVI
C= 15,00 +	0,60	PLAVI PLUS
C= 25,00 +	0,70 / 0,33	BIJELI
C= 15,00 +	0,70 / 0,33	BIJELI PLUS
C= - +	0,81	NARANČASTI
C= 5,00 +	0,30 / 0,30	CRNI

Modeli Plus (PLAVI Plus i BIJELI Plus) predviđeni su za kupce koji imaju ograničenje struje na 25 A (snaga 5,5 kW). Stalna mjesečna naknada za te modele je niža i iznosi 15 kn.

Svi kupci koji već imaju limitator snage do uključivo 5,5 kW raspoređuju se u Plus model. Ostali kupci će temeljem njihovog zahtjeva također biti raspoređeni u Plus model, a HEP će im besplatno postaviti limitator.

Također kupcima koji su radi racionalizacije korištenja električne energije i smanjenja troška ugradili (o svom trošku) limitator snage manji od 5,5 kW (iako imaju veću zakupljenu snagu) HEP će na njihov zahtjev besplatno korigirati ograničenje na željenu snagu.

Prosječna cijena električne energije sa predloženim tarifnim stavovima za kategoriju kućanstva iznosila bi 0,61 kn/kWh uz očekivani raspored dnevne i noćne potrošnje, što je za 15,2% više nego do sada.

Obzirom na činjenicu da je određeni broj kupaca izuzetno lošeg imovnog stanja predviđeno je da država, putem nadležnih tijela, osigura participaciju u plaćanju dijela troška za utrošenu električnu energiju socijalno najugroženijim kategorijama potrošača.

Temeljem Zaključka Vlade taj program je izrađen i bit će predložen za usvajanje istovremeno s ovim prijedlogom Tarifnog sustava.

Na idućim grafovima prikazana je usporedba troška za električnu energiju kategorije kućanstva, prema novom i važećem tarifnom sustavu, za različite tarifne modele i načine potrošnje.

Vidljivo je da će kod jednotarifnih modela promjene biti minimalne i predvidive (ne ovise o načinu nego samo o iznosu potrošnje).

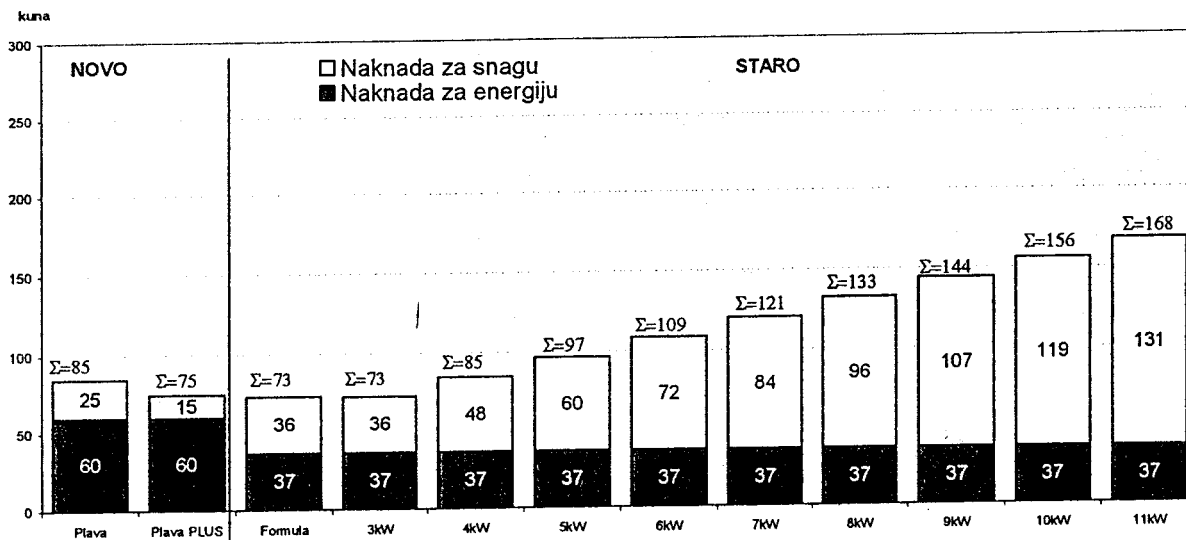
Kod dvotarifnih modela relativna (u postotku), a i apsolutna (u kunama) promjena će ovisiti o načinu potrošnje do sada i u buduću. Naime obzirom da se jednoznačno

definira cijena "dnevne" i cijena "noćne" električne energije trošak će ubuduće ovisiti samo o količini preuzete energije i razdoblju preuzimanja.

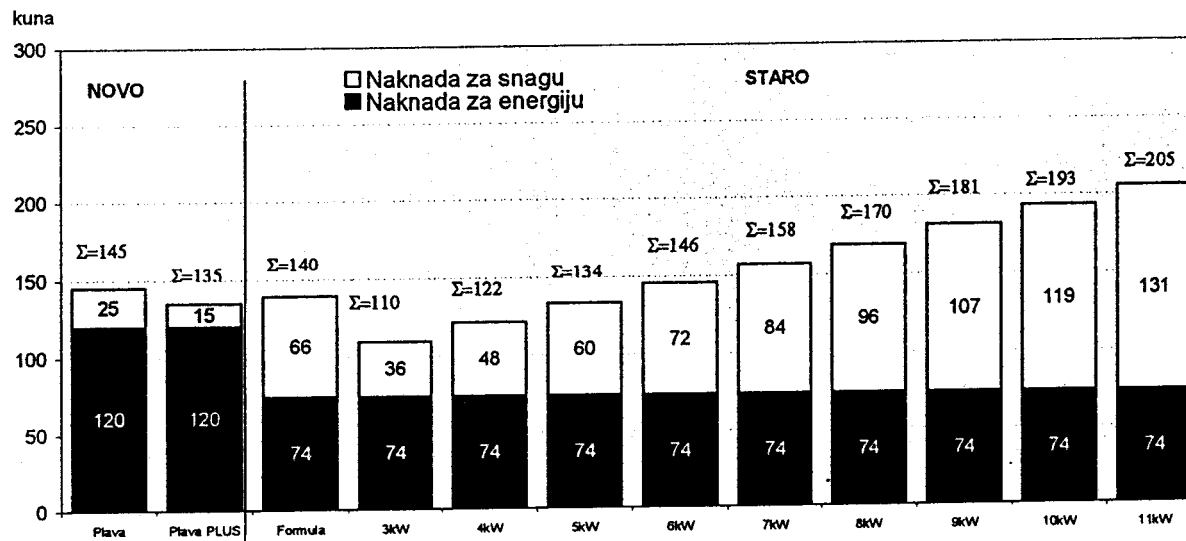
Kupci s dvotarifnim ili trotarifnim brojilima kod kojih je udio noćne potrošnje mali ili zanemariv mogu ako žele izabrati jednotarifni model.

Usporedbe troška kupca kategorije kućanstva sa različitom mjesečnom potrošnjom

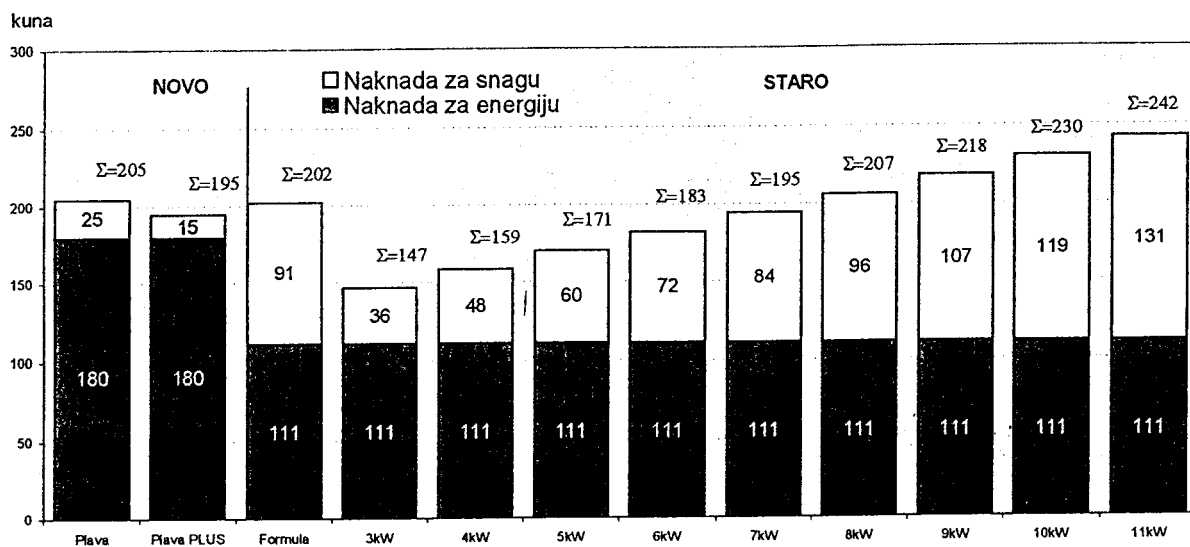
Jednotarifno - potrošnja 100 kWh/mj

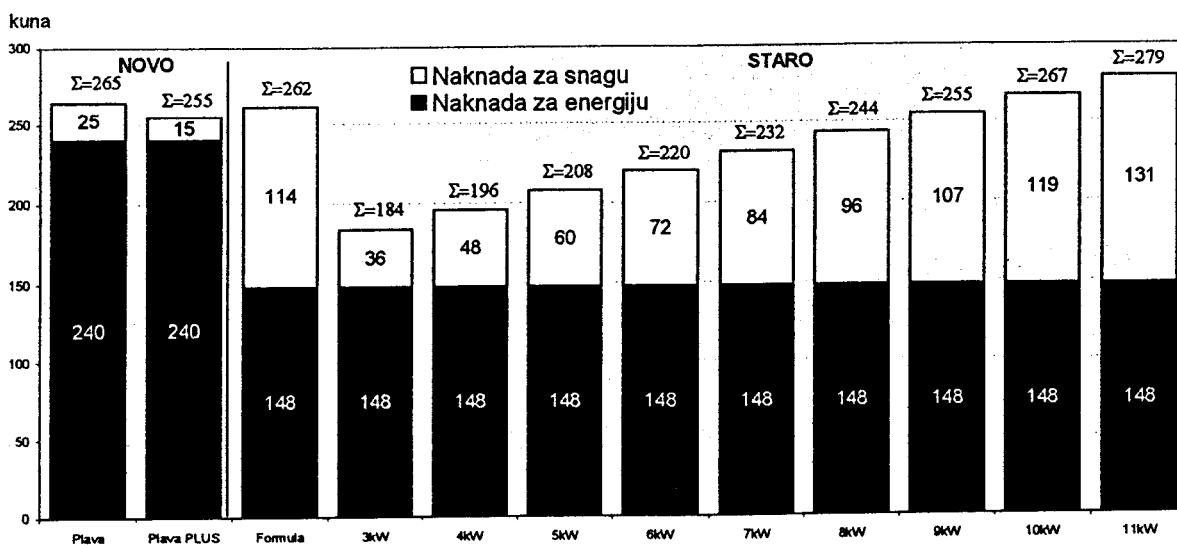
Jednotarifno - potrošnja 200 kWh/mj

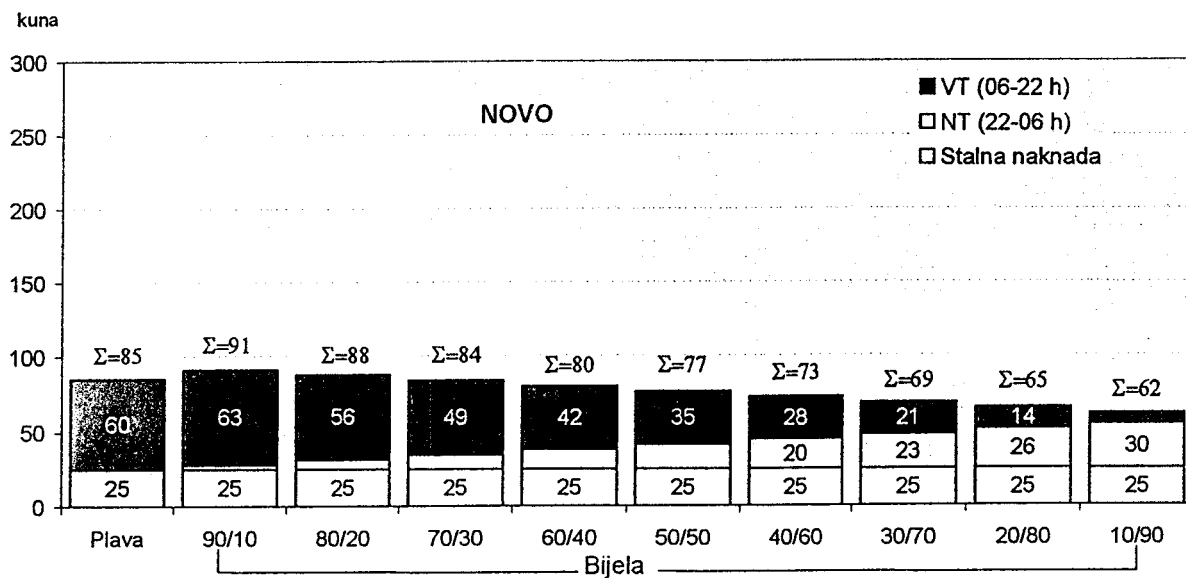
Jednotarifno - potrošnja 300 kWh/mj

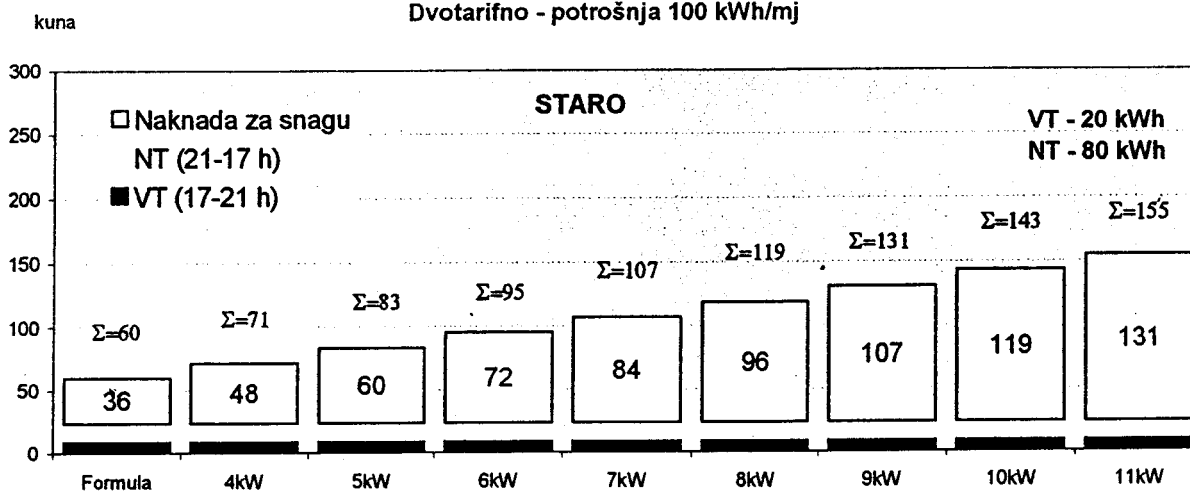
Jednotarifno - potrošnja 400 kWh/mj

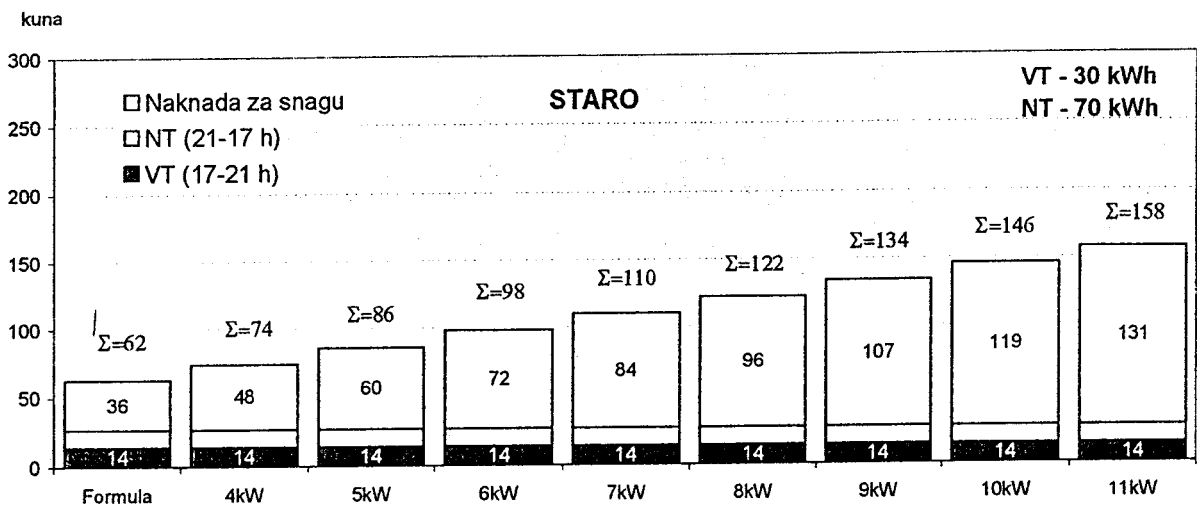
Dvotarifno - potrošnja 100 kWh/mj

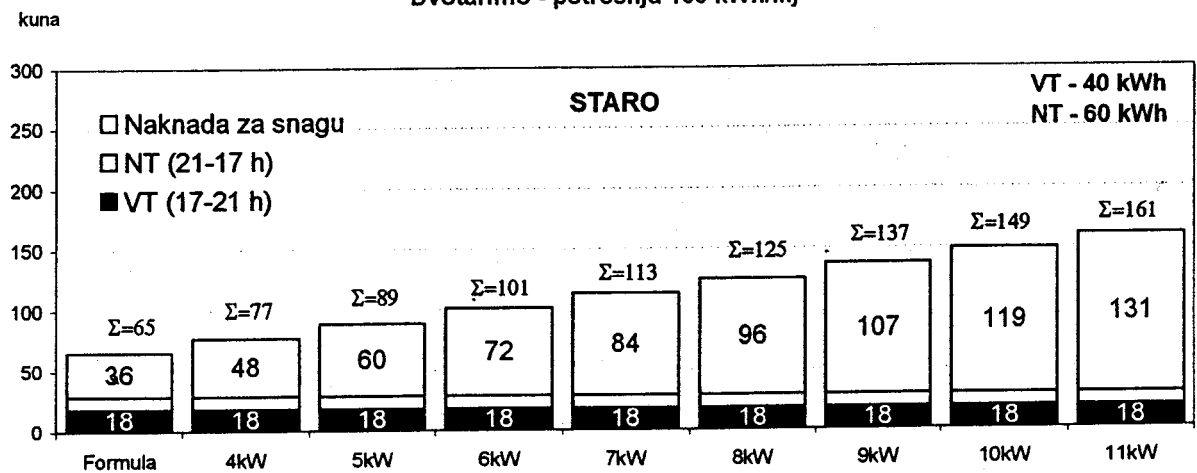
Dvotarifno - potrošnja 100 kWh/mj

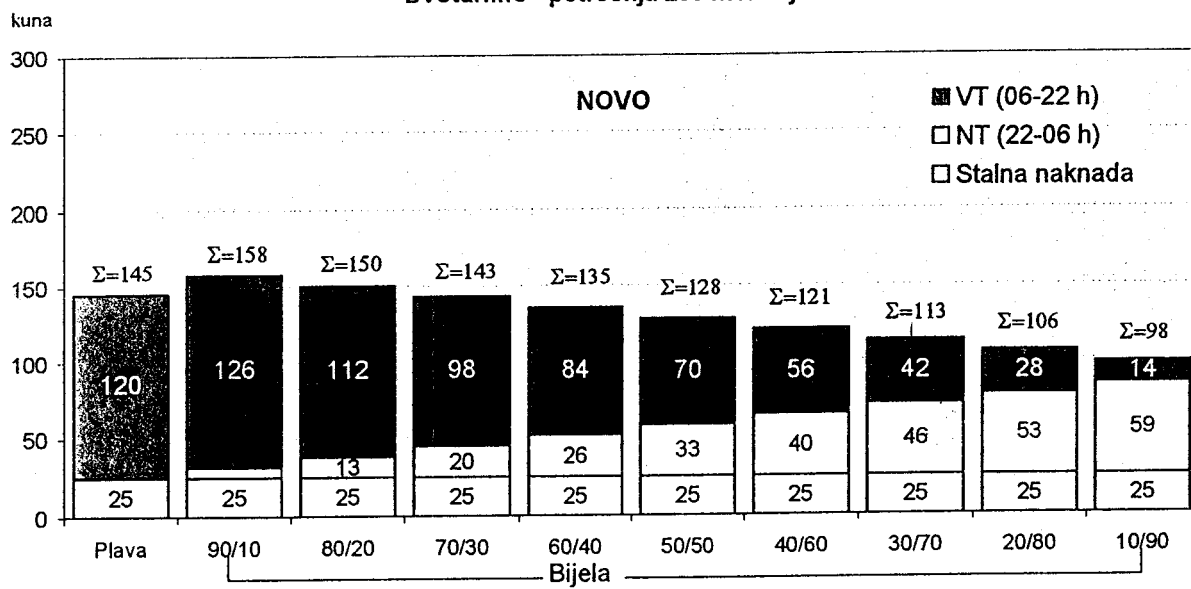
Dvotarifno - potrošnja 100 kWh/mj

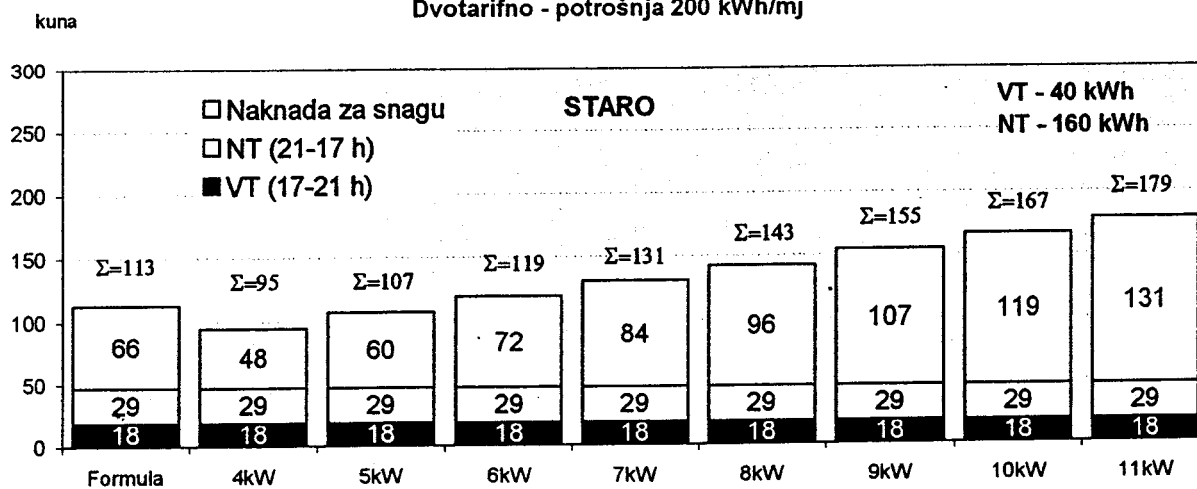
Dvotarifno - potrošnja 100 kWh/mj

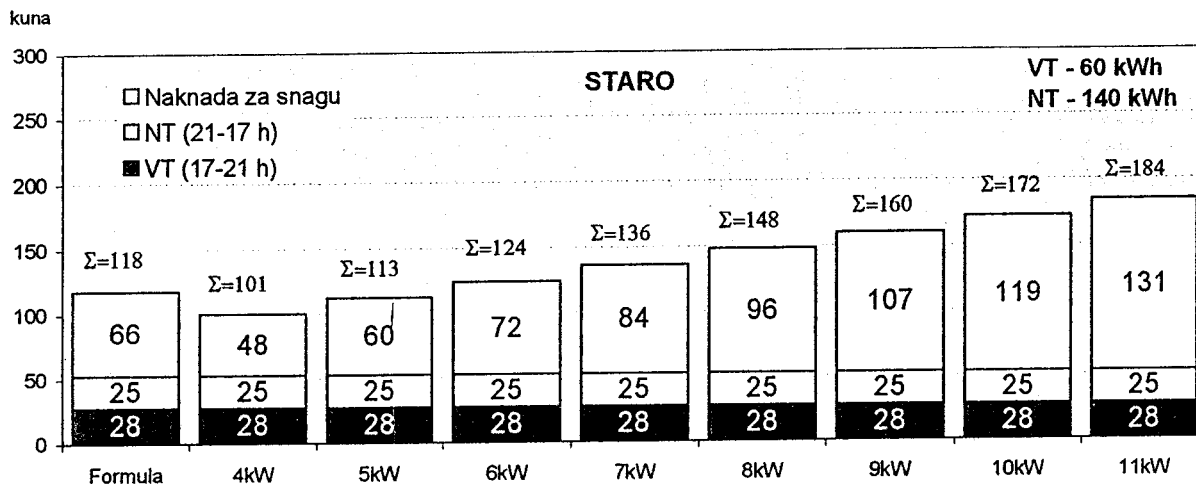
Dvotarifno - potrošnja 200 kWh/mj

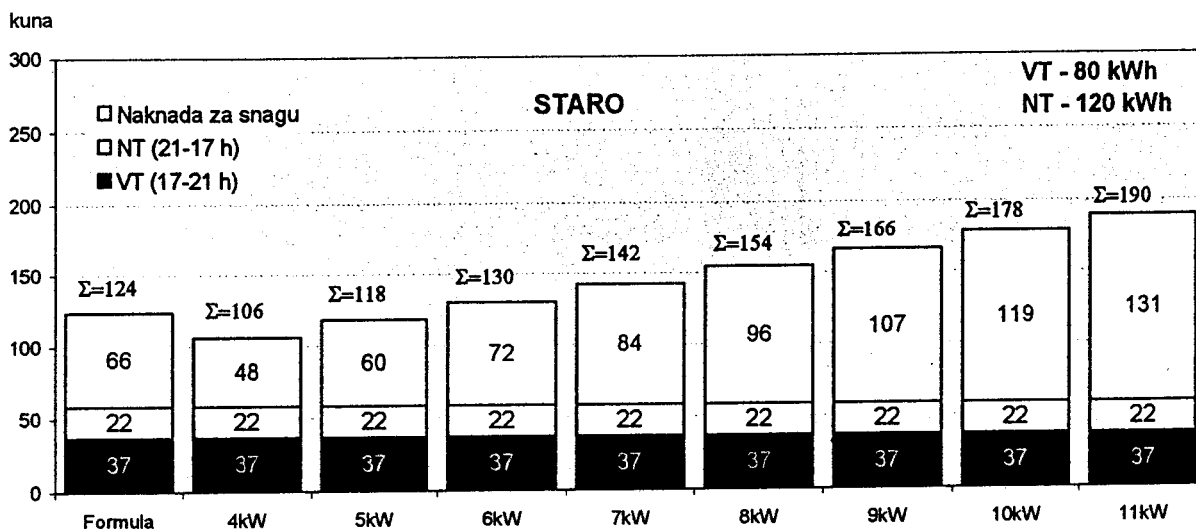
Dvotarifno - potrošnja 200 kWh/mj

Dvotarifno - potrošnja 200 kWh/mj

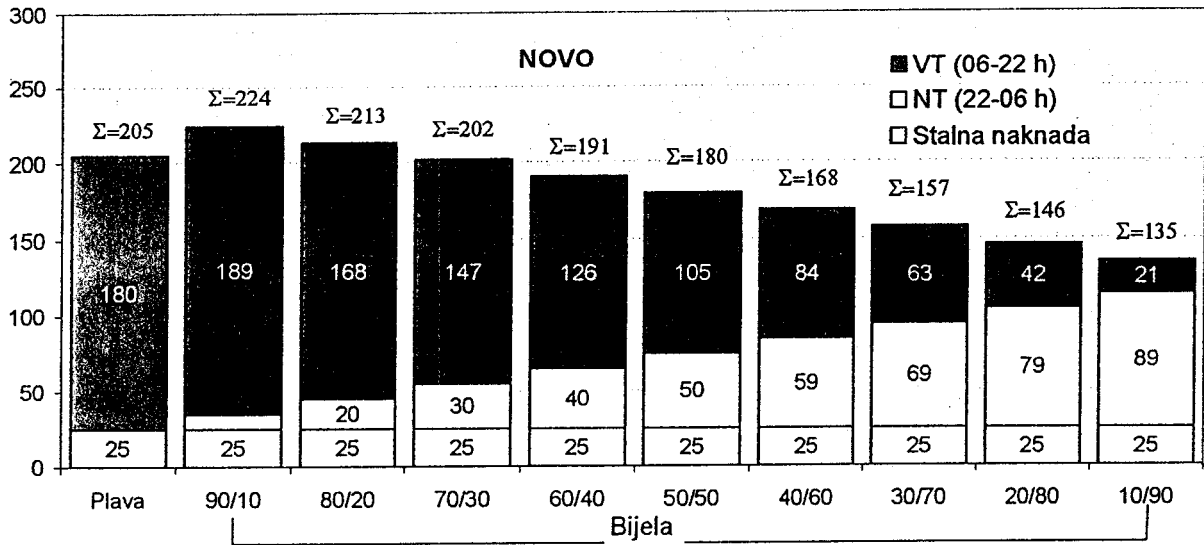

Dvotarifno - potrošnja 200 kWh/mj

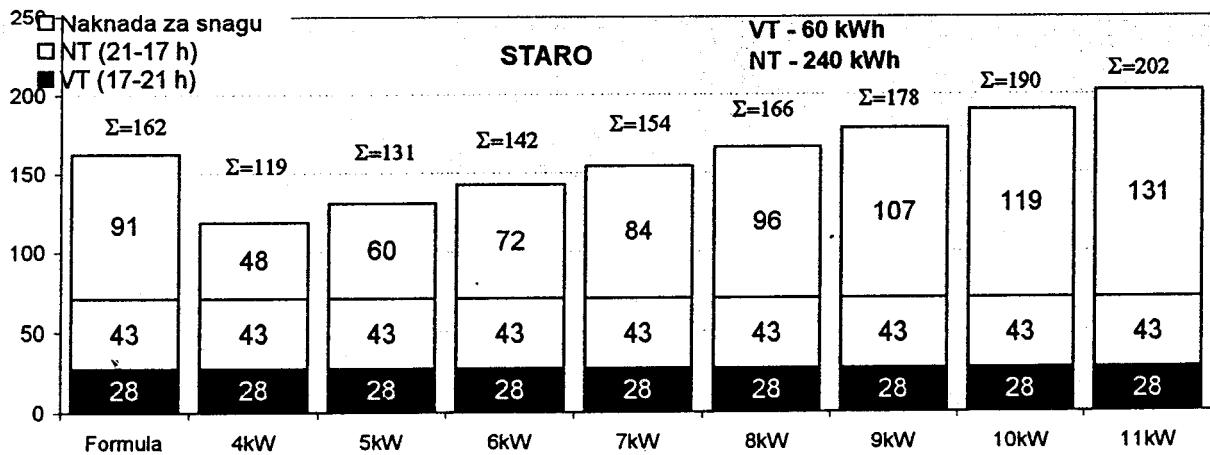
kuna

Dvotarifno - potrošnja 300 kWh/mj

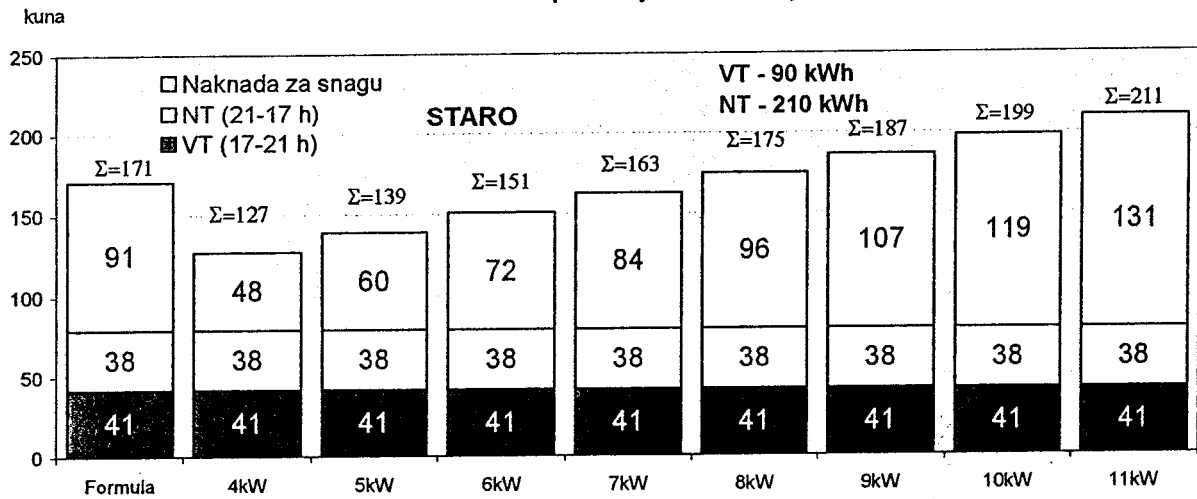

kuna

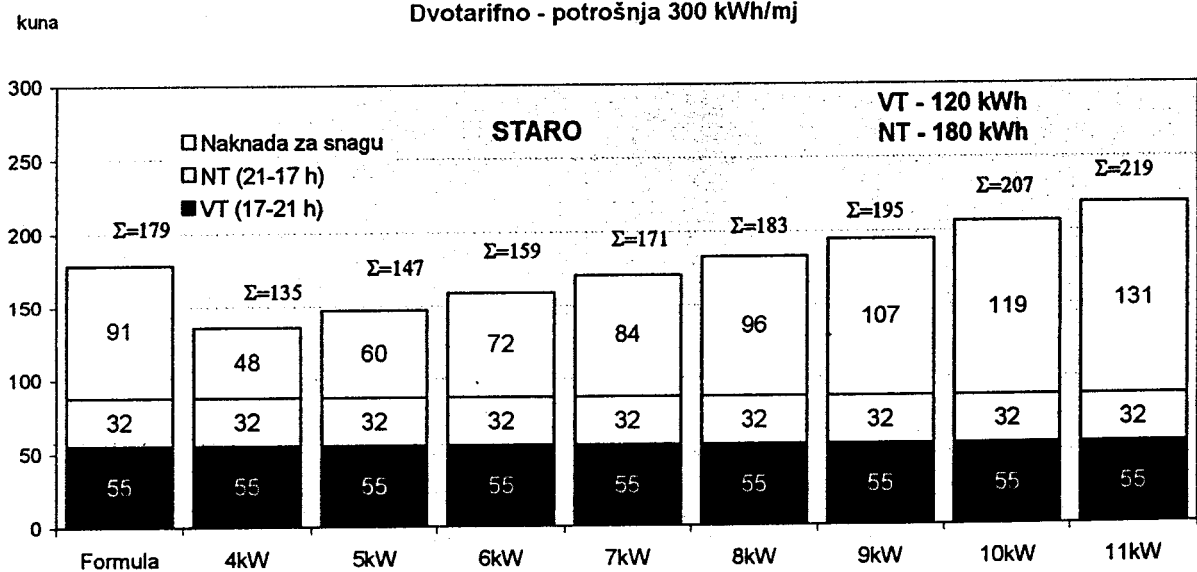
Dvotarifno - potrošnja 300 kWh/mj

Dvotarifno - potrošnja 300 kWh/mj

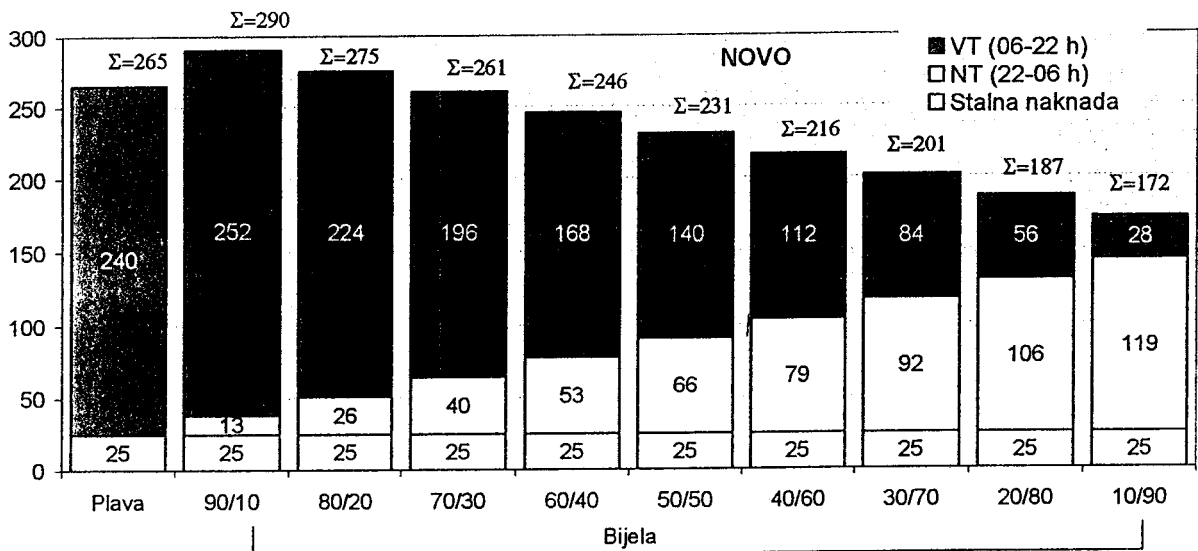

Dvotarifno - potrošnja 300 kWh/mj

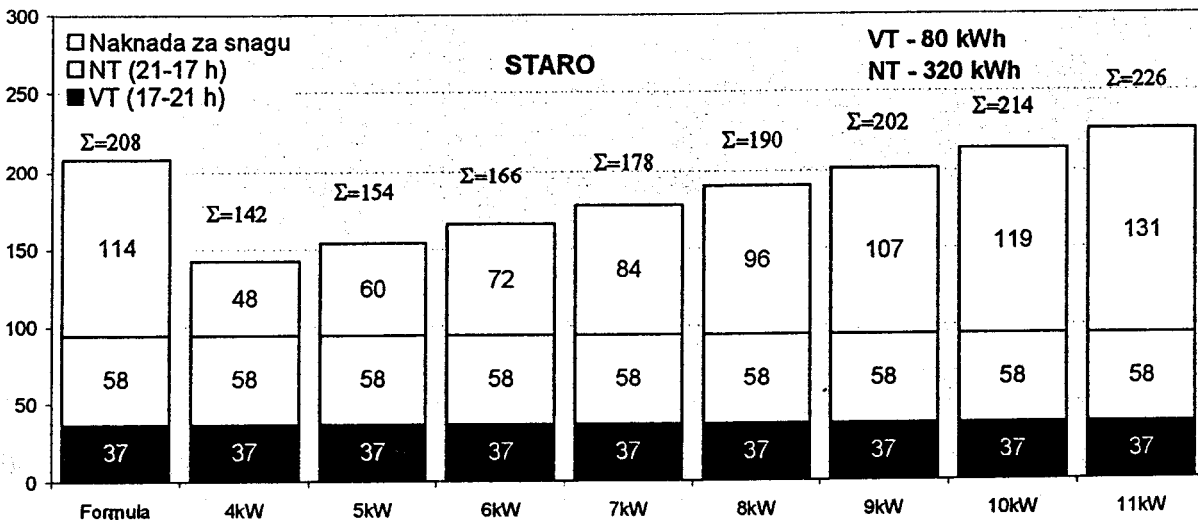
kuna

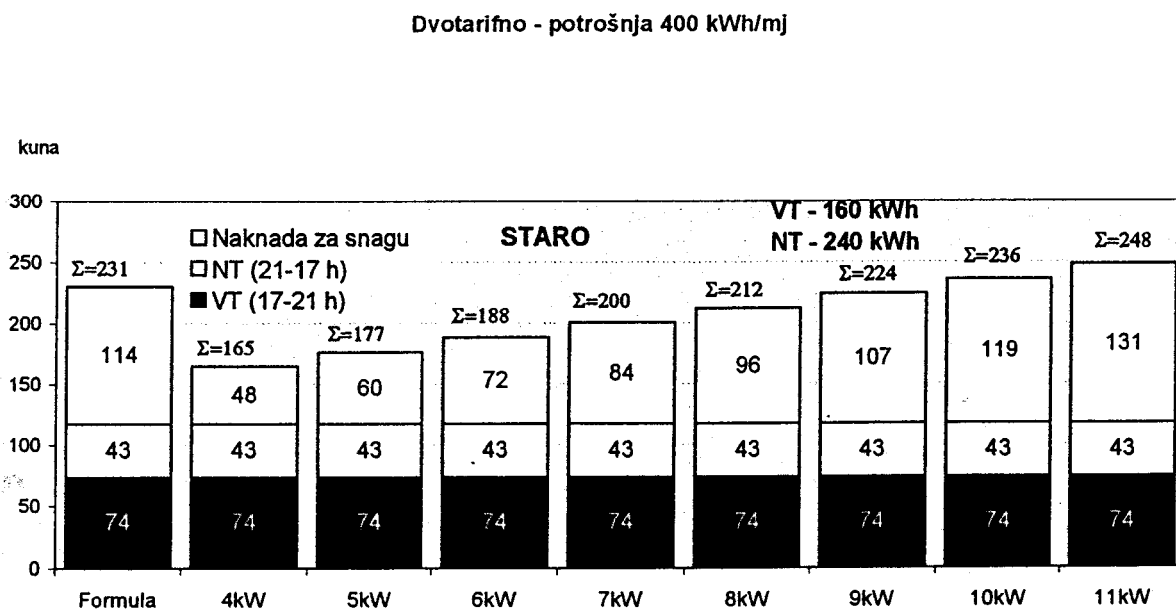
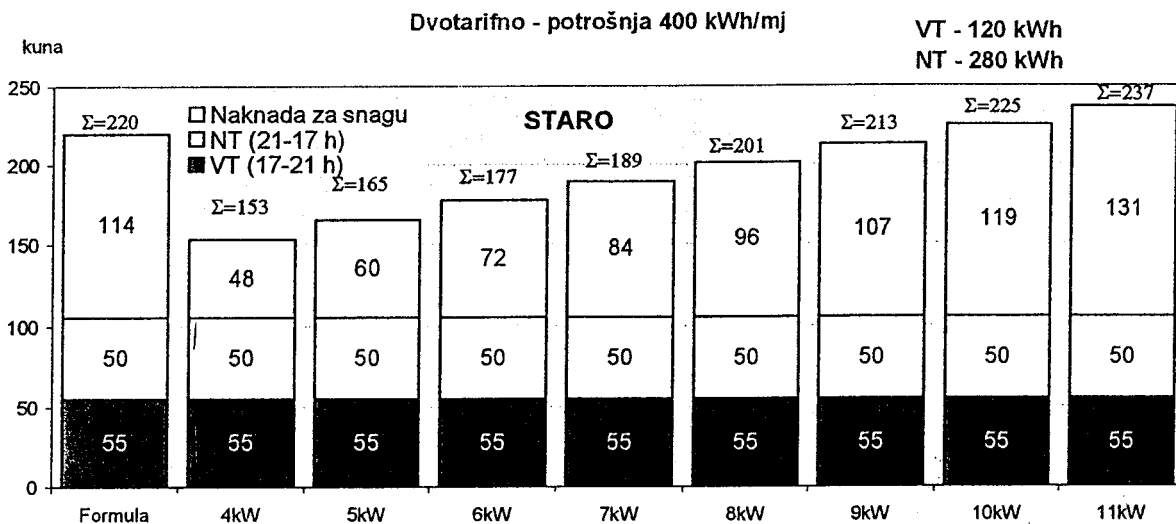
Dvotarifno - potrošnja 400 kWh/mj

Dvotarifno - potrošnja 400 kWh/mj

kuna

6.2. Kupci na niskom naponu - javna rasvjeta

Broj potrošača kategorije javna rasvjeta u 2001. godini bio 16.968. Ukupna potrošnja javne rasvjete iznosila je 319.515 MWh što iznosi 3 % od ukupne potrošnje u protekloj godini.

energija kn/kWh	Tarifni model
C= 0,47	Jednotarfno

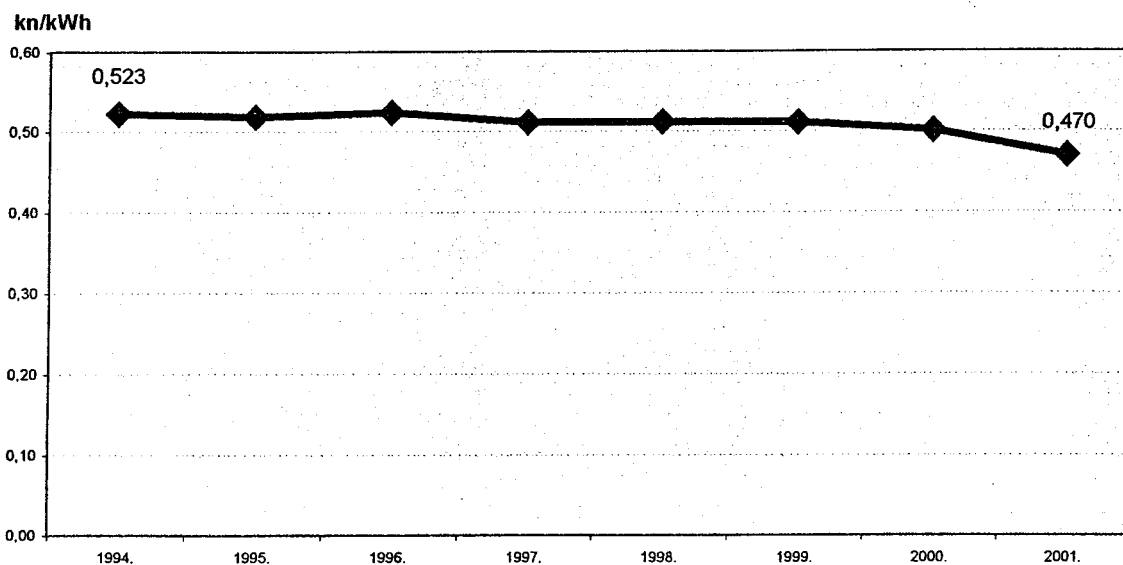
Dosadašnji obračun

naknada za mj. mjesto kn	Energija kn/kWh	Tarifni model
C= 30,00 +	0,45	PLAVI

Novi prijedlog

Prosječna cijena električne energije sa predloženim tarifnim stavovima za kategoriju javne rasvjete zadržala bi se na dosadašnjih 0,47 kn/kWh, odnosno bit će niža za 0,3%.

Kretanje prosječne cijene u proteklim godinama za kategoriju javne rasvjete prikazano je na grafu 13.

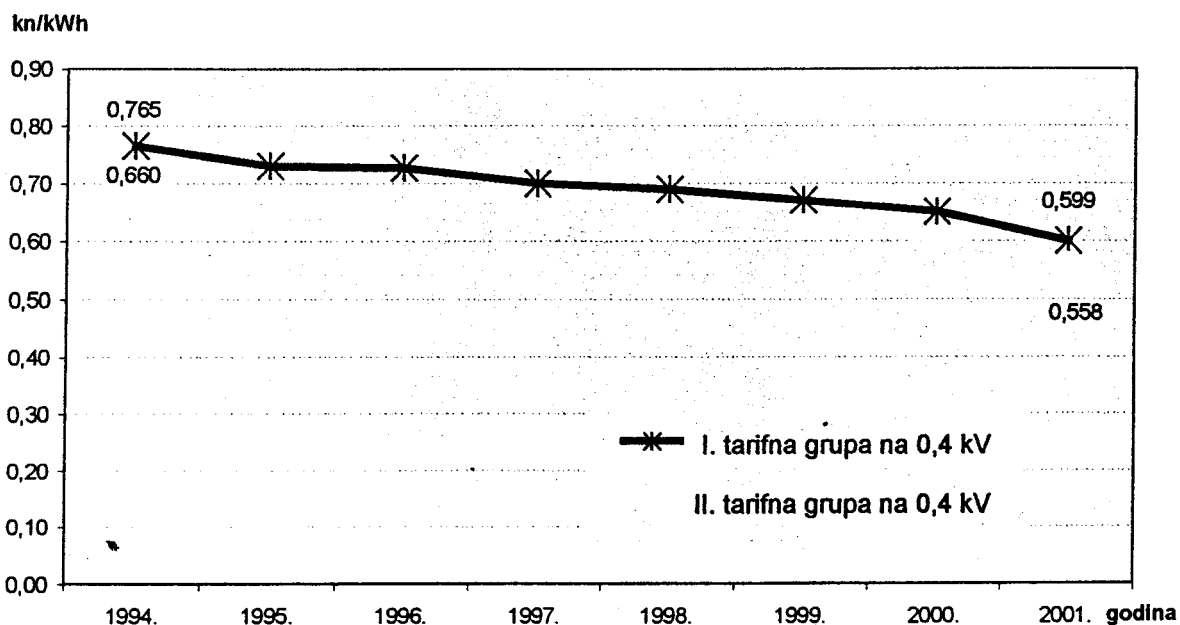

Graf 13. Kretanje prosječne prodajne cijene kupaca na niskom naponu – javna rasvjeta

6.3 Kupci na niskom naponu – poduzetništvo

Na niskom naponu u kategoriji poduzetništvo je 2001. godine bilo 159.961 potrošača koji su potrošili 2.473.299 MWh što je 20% ukupne potrošnje u protekloj godini.

Kretanje prosječne cijene u proteklim godinama za kategoriju ostali na 0,4 kV (odvojeno za kupce I. i II. tarifne grupe) prikazana je na grafu 14.

graf 14. Kretanje prosječne prodajne cijene kupaca na niskom naponu – Ostali na 0,4 kV, I. i II. tarifna grupa

Dosadašnji obračun za kategoriju ostali na 0,4 kV I. tarifna grupa

snaga kn/kW	energija	Tarifni model
	kn/kWh	
C= 87,33 +	0,43 / 0,17 / 0,12	Trotarifno

Dosadašnji obračun za kategoriju ostali na 0,4 kV II. tarifna grupa

snaga kn/kW	energija	Tarifni model
	kn/kWh	
C= 27,06 +	0,34	Jednotarifno
C= 27,06 +	0,43 / 0,17 / 0,12	Trotarifno

Novi prijedlog

naknada za mj. mjesto kn	Energija	Tarifni model
	kn/kWh	
C= 100,00 +	0,60	PLAVI
C= 60,00 +	0,60	PLAVI PLUS
C= 100,00 +	0,70 / 0,33	BIJELI
C= 60,00 +	0,70 / 0,33	BIJELI PLUS
C= - +	0,81	NARANČASTI

Ovim tarifnim sustavom ukida se obračun snage i podjela na I i II tarifnu grupu.

Prosječna cijena električne energije sa predloženim tarifnim stavovima za kategoriju poduzetništvo iznosila bi 0,59 kn/kWh što je povećanje od 2,6% u odnosu na dosadašnju cijenu.

7. Financijski efekti primjene novog tarifnog sustava

Simulacija financijskih učinaka ovog tarifnog sustava rađena je primjenom novih tarifnih stavova na potrošnju ostvarenu u 2001.g. i usporedbom sa ostvarenim prihodima. Pri tome je bilo nužno uzeti u obzir neke pretpostavke:

Visoki napon

- * Za potrošnju i omjer potrošnje u visokoj i nižoj tarifi uzete su stvarno ostvarene veličine u 2001. godini (VT/ NT iznosi 57% / 43%);
- * Svi kupci su svrstani u žutu tarifu;

Srednji napon

- * Za potrošnju i omjer potrošnje u visokoj i nižoj tarifi na 35 kV uzete su stvarno ostvarene veličine u 2001. godini (VT/ NT iznosi 60% / 40%);
- * Za potrošnju i omjer potrošnje u visokoj i nižoj tarifi na 10 kV uzete su stvarno ostvarene veličine u 2001. godini na 35 kV (VT/ NT iznosi 60% / 40%) jer se točan omjer nije mogao utvrditi zbog prevelikog broja dvotarifnih brojila – temeljem pokazatelja na trotarifnim brojilima može se ustvrditi kako je pretpostavka utemeljena;
- * svi kupci na 35 kV su svrstani u žutu tarifu, a svi kupci na 10 kV u bijelu tarifu;

Niski napon

Kućanstvo

- * kod kupaca s dvotarifnim i trotarifnim brojilima pretpostavljeno je da će omjer potrošnje VT/NT iznositi 51%/49%, što se drži realnim zbog velikog broja kupaca sa dvotarifnim brojilima koji električnu energiju troše za zagrijavanje prostorija i pripremu tople vode i koji će veliki dio svoje potrošnje prebaciti u razdoblje važenja niže tarife
- * u plavi tarifni model smješteni su kupci s jednotarifnim brojiлом, u bijeli tarifni model smješteni su kupci s dvotarifnim i trotarifnim brojiлом;
- * svim kupcima sa potrošnjom manjom od 4.000 kWh godišnje pridružena je plava **plus** ili bijela **plus** tarifa;

Poduzetništvo

- * kod kupaca s dvotarifnim i trotarifnim brojilima pretpostavljeno je da će omjer potrošnje VT/NT iznositi 52%/48%,
- * u plavi tarifni model smješteni su kupci s jednotarifnim brojiлом, u bijeli tarifni model smješteni su kupci s dvotarifnim i trotarifnim brojiлом;
- * svim kupcima sa potrošnjom manjom od 4.000 kWh godišnje pridružena je plava **plus** ili bijela **plus** tarifa;

Naravno da će tijekom primjene tarifnog sustava kupci prilagođavati svoju potrošnju na način da snize troškove, a isto tako birati modele koji više odgovaraju njihovom načinu korištenja električne energije, što će dakako negativno utjecati na očekivano povećanje prihoda.

U tablici 12 su prikazani prihodi i prosječne cijene po sadašnjem i po predloženom Tarifnom sustavu za potrošnju ostvarenu u 2001.g. i uz navedene pretpostavke.

Vidljivo je da se očekuju sljedeće promjene prosječnih cijena odnosno povećanja prihoda po kategorijama potrošnje:

Kategorija potrošnje	Prosječna promjena cijena
Kupci na visokom naponu	5,60%
Kupci na srednjem naponu	-0,40%
Kupci na niskom naponu – poduzetništvo	2,60%
Kupci na niskom naponu – javna rasvjeta	-0,30%
Kupci na niskom naponu – kućanstva	15,20%
UKUPNO svi kupci	8,50%

Ukupni prihod HEP-a od prodaje električne energije u prošloj godini, umjesto ostvarenih 5,8 mlrd. kn iznosio bi 6,3 mlrd kn, što bi uz zadržavanje istih troškova bilo dostatno za poslovanje s minimalnom dobiti.

Kategorija / mjesec	Potrošnja kWh	PTVENA VAŽECIJA Tarifnom sustavu (Ostvarenje po važićim TS za 2004.)	Izračun prema prijedlogu novog Tarifnog sustava	PTOSJEČNA cijena prema važićem Tarifnom sustavu (kWh/kWh)	PTOSJEČNA cijena po prijedlogu novog Tarifnog sustava	Razlika prihoda	Relativna razlika prihoda (%)
1	2	3	4	5	6	7	8
INDUSTRIJA							
VN	877.211.306	204.921.833	216.310.015	0,23	0,25	11.388.182	5,6%
SN	733.874.016	227.037.213	256.803.710	0,31	0,35	29.766.497	13,1%
10	1.937.484.711	860.224.704	826.101.412	0,44	0,43	-34.123.292	-4,0%
Ukupno SN	2.671.358.727	1.087.261.917	1.082.905.122	0,41	0,41	-4.356.795	-0,4%
UKUPNO	3.548.570.033	1.292.183.750	1.299.215.138	0,36	0,37	7.031.387	0,5%
JAVNA RASVJETA							
	319.514.624	150.167.006	149.751.221	0,47	0,47	-415.785	-0,3%
PODUZETINSTVO							
JT	250.668.790	192.123.202	194.250.664	0,77	0,77	2.127.462	1,1%
DT	2.222.629.755	1.229.556.124	1.264.840.292	0,55	0,57	35.284.168	2,9%
UKUPNO	2.473.298.545	1.421.679.326	1.459.090.956	0,57	0,59	37.411.630	2,6%
KUĆANSTVA							
JT	1.604.093.201	1.071.691.722	1.144.087.611	0,67	0,71	72.395.889	6,8%
DT	3.955.529.709	1.877.422.598	2.254.750.490	0,47	0,57	377.327.892	20,1%
UKUPNO	5.559.622.910	2.949.114.320	3.398.838.100	0,53	0,61	449.723.780	15,2%
UKUPNO	11.901.006.112	5.813.144.402	6.306.895.415	0,49	0,53	493.751.012	8,5%

Tablica 12. Prikaz prihoda i prosječnih cijena po kategorijama za važeći i predloženi tarifni sustav

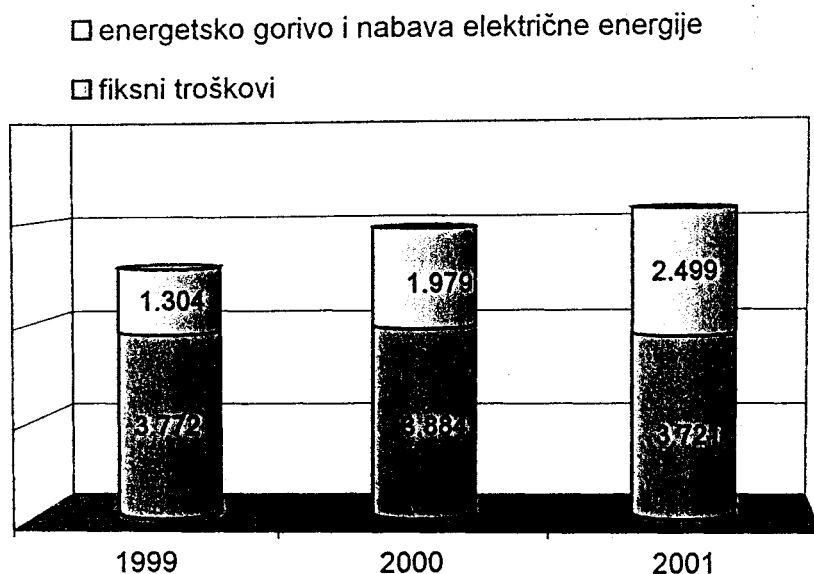
8. Ekonomsko financijski položaj HEP-a

HEP je i 2000. i 2001.g. zabilježio gubitak iz poslovanja od po cca 440 mil. kn. Negativan poslovni rezultat prvenstveno je posljedica značajnog porasta cijena energenata i električne energije u odnosu prethodne godine. Unatoč svim poduzetim radnjama na restrukturiranju poslovnog sustava i racionalizaciji i poboljšanju efikasnosti poslovanja, postojeća razina cijena nedostatna je za pokriće troškova poslovanja.

Podsjećamo da je HEP u 2001.godini:

- smanjio troškove osoblja za 165 mil. kn
- smanjio broj zaposlenih za 839
- smanjio opće troškove poslovanja za 50 mil. kn
- gotovo u potpunosti realizirao investicijski plan od 1,442 mil. kn

Međutim dok su fiksni troškovi smanjeni u odnosu na 1999. dotle su varijabilni troškovi (troškovi energenata i električne energije izvan sustava) porasli s 1,304 mil. kn u 1999.g. na 2,499 mil. kn u 2001.g, dakle za gotovo 1,2 mlrd. kn.

Ako se ovim podacima doda i to da je kapital HEP-a oko 17,500 mil. kuna i da bi povrat na kapital trebao iznositi bar 6% (oko 1,000 mil. kn) slijedi da bi uz iste troškove HEP trebao imati prihode veće od postojećih za gotovo 1,500 mil. kn. Za njihovo ostvarenje bilo bi potrebno povećati prosječnu cijenu električne energije za više od 25%.

Znajući da to nije realno moguće u ovom trenutku tarifne stavke su predložene na razini koja HEP-u omogućava poslovanje bez gubitka.

Nije nebitno napomenuti da se prema ugovorima o kreditima, koje je HEP sklopio sa međunarodnim financijskim institucijama (EBRD, EXIM BANK,...), HEP-ovo

poslovanje prati određenim poslovnim pokazateljima, prema strogo definiranim kriterijima. Svako odstupanje od definiranih kriterija povlači sa sobom rizik radi nepoštivanja ugovora.

Pokazatelj poslovanja kojim se utvrđuje udio troškova poslovanja (bez amortizacije) uvećanih za kamatu i otplatu dugoročnih kredita u ukupnim prihodima tijekom posljednje dvije godine značajno je iznad dozvoljenog, što je posljedica ostvarenog gubitka i visokog iznosa godišnjih otplata dugoročnih kredita u 2001. godini.

U ugovoru sa EBRD, definirano je da se prosječna prodajna cijena električne energije mora povećavati u skladu sa rastom cijena industrijskih proizvoda, a ostvarena prosječna prodajna cijena HEP-a značajno je ispod tim ugovorom definirane razine.